

't Blinkende hoanje – J.J. Cremer

't Is 'en korte, 'en heel korte nacht. Geen wonder, went giester was 'et de langste dag van 't joar, 'en werme dag, zoo'n ouwerwetse.

Toen 't oavend wier - gezêgende oavend! - toen hebben ze buute gezeuten, overal veur de deur ien de moaneschien. Knilles, die van z'n lêven zooveul as trompetter bij de kerresiers is gewêst, het tot heel loat, wel tien, half-elf, allerlei deunjies op de trompet gebloazen, dat 'et over 't heele darp en nog wiejer heerklonk: oarig, o zoo oarig! En - allemoal zin ze te laks gewêst um noar bed toe te goan; moar eindelijk, toen Knilles ook uutschoai met bloazen, toen zin ze opgemarsierd.

En bietje loater het de klok uut den spichtigen karktoren arg dummelig twaalf gebromd, en de weerhoan die met zien kôpke noar 't zuud ien't moanlicht sting te gliensteren, het de Bêtuw zien sloapen onder de glommende dauw, krek of 't 'en dêken was. De hofstêjen en de buschkes van lindes en van peppels die d'r boven uitkwamen, woaren grauwig zwart, en voaler en voaler wier alles hoe meer 't noar de lucht goeng.

Éen, klonk 'et uut den toren. De kikkers die nog al arg oan 't wakken en kwakken woaren gewêst, scheejen d'r uut - 't was ook al lang genogt - en moar 'en eenige zei nog zoo af en toe: dat ie wel wakker was.

Twee, riep de karkklok. 't Hoanje d'r boven gliensterde niemeer; die 't hum gedoan had was ondergegaan; moar as ie 't gekost had dan zou ie, krek as de andere manskiepen, den hoan van 't Hooge Veerhuus wel bescheid gedoan en lochtig hebben meegekrêjd, went, nog 'en half uurke moar en 't zou weer dagen ien't Oost', en hij weer gliensteren ien de hugt, jong dat 'et zoo'n oard had. - Gliensteren, mins! gliensteren dat dee ie zoo gern; met ielk wiendje dat hum drêjde dan dee ie't en dan mochten de domme rakkers umlêg wel meinen dat ie van klinkkloar goud was; 't roestige piepen heurden ze niet; niks as vergoldsel, iezer vanbinnen.

Drie, sleet de klok. 't Is alles nog deinzig en voal en stil; moar zie - 'en lichtglans ien't Oost! En, binnen 'en half uurke dan zeit 'et zunnike: Gemergen! en zal ie de dauwdrôpkes noar umhoog

[p. 131]

trekken, en alles weer kleuren met zien gloed, en 't hoanje op den karktoren loaten gliensteren alschoon 'et vergold is.

't Is 'en klein wit huuske da'j met verdrag oan den grientweg ziet stoan. A'j goed kiekt dan zie'j 't lêge vensterluuk noar buute stooten; en a'j bekend bint ien't darp, en 't witte mutske achter 't venster gezien het, dan ku'j begriepen dat Geertje 't gedoan het, Geertje van Harmen Kast, die eigenlijk Langhuuzen heit.

Ga binnen, 't is wel proper en net in de kleine kamer die Harmen met zijn eenige dochter bewoont. Harmen - vijf en vijftig jaren misschien - is nog 'en kloek mansmins aldat ie wat krom en wat stram van rug is. Die bruin geverfde kast, daarginds op den grond zal de schuld hebben: Drie en 'en halfvoet is ie hoog; vanboven breejer as vanonder. Buutenop hangen kluwen soajet en unskes tabak ien touwen netjes; zêmellappen, stooterspiepkjes, zwartwollen kousen en meer zu'k gesnor.

Achteroan hei'j en deur; a'j 'em open doet zie'j 'en winkel ien't klein: schappen en loajen; snuf koffie thee en kluutjes ien pekskes, goarens en band; knopen, spelden en noalden, hoaken en oogen. lodderijn- pêpermunt- en snufdeuskes; scheermes' en spiegeljes; lange fleskes met hordekelonje; zwam, tundeldoozen, breinoalden - veul niet genogt. Boven op de kast: vier stukskes sits, éen diemet en twee gêl katoen. Oan de veurkant vanonder, hei'j 'en lendenzekske, en hoogerop de ermsriem' woar de kast oan gedroagen wordt. Nou zu'j't verstoan dat Harmens' rug wel wat krom en wat stram is.

Over 't negosie kan Harmen wel proaten, en zien woar oan de man brengen kan ie ook wel, moar, a'j over wat anders begint, dan is 't duk 'en roare. Ien de kark kumt ie nooit; en bidden, zooas 'en ander mins met den hoed of de pet veur de oog', dat duut ie ook nooit; moar anders: goeje woar', niks overvraagen, en, hoe ze ook kieken, geen smet op zien wandel.

Alêvel, onder ien de kast hei'j nog 'en schuufloai woar nooit van z'n lêven 'en mins in gezien het. 't Zeggen is dat doar de duuvel ienzit, went a'j d'r noar vraagt dan proat ie al heel wonderbaarlik. 't Is doarum misschien dat veul hum 'fillezoof' nuumen, en fillezoof dat beteikent 'en mins die 'en gewoon mins niet begriepen kan.

't Mag 'en lillikke gewoonte wêzen, moar ien de Bêtuw zin ze d'r arg op gefigeliert um 'en mins met bijnoam te nuumen. Harmen het er oan twee niet genogt. De schoolblagen die niks bang zin dat Harmen heur met zien zwoare vracht zal noalopen, ze roepen ook dukkels: 'Harmen Stomp!' En weet ie hoe zoo? Kiek moar: Nou Harmen zien kummeke koffie vat, nou duut ie 't met de linkerhand. Woarum? Umdat de rechter op 't karkhof leit. Da's 'en heele geschiedenis. Ien 't darpke D. woar ie sinds twientig joaren woont,

[p. 132]

weet'r niemand 't rechte van, zelfs Geertje niet, zien eenige lieve Geertje. Harmen wil d'r nooit over sprêken. - Wi'j't weten? Kom êfkes mee buuten.

Gijs Giesels was 'en lillikke jong, 'en jong met streken en kromme been'. Geertje van Wamel was 'en dingske zoo ooliek a'j d'r ooit een gezien had. 'k Wil niet zeggen zoo oakelik mooi, moar zoo liefkes, zoo muujzoam, zoo oanlokkend; niet dat ze lokte, née dat dee ze niet.

Zie, doar ha'j 't spul oan de gang: 't Was Gijs die d'r wou en 't was Harmen die d'r wou. Maar Geertje, die op Harmen den flinken boerenknecht gefiksierd was, zou met Gijs Giesels wachten totdat ie alles recht had wat nou krom was, en tot zoolang met Harmen moar skeep goan. Vluuken en roazen dat hielp geen spierke. Van burgemeister kregen Harmen en Geertje de zêgen met 'en hoamerslag, van dommenei de zêgen uut de prêkstoel, en wiejer - mos de zêgen van Boven kommen. Dat kwam ie niet. Twee oavend' véur St.-Jan - toen 't ook zooas nou ien't kortst van de nacht' was - toen is 't gebeurd; hoe? dat weet geen moerzoalige mins, moar - as oe twee doag' loater de rechterhand mot worden afgezet, dan ku'j begriepen dat 'et roak is gewêst.

Geertje, 't muujzoame Geertje, is deur 't ongeval verbiesterd te vroeg ien de kroam gekommen, en 't erme wiefke, 's-anderen doags gesturven, het 'en kleine Geertje veur hoar ien de plek geloaten. En Harmen? Met weemoed ien't hart en op stond van die woonploats vertrokken, wat kos ie meer as negosie goan loopen! - Kom nou moar weer binnen.

Harmen Langhuuzen heeft maar weinig van het ontbijt genuttigd dat zijn dochter hem had voorgezet.

Umstreeks van St.-Jan dan at ie altied zoo sober; dan goeng 'et zoo stroef deur de kêl, en had ie 'en stuk op de moag. Nu hij opstaat om zijn pijpje te stoppen, nu roept hij: 'Geertje!'

't Meisje was aan 't schudden van vader's stroozak in de bedstee. Zij keert zich om, en vragend zegt ze: 'Wat blijft oe?'

Êfkes geduld: 't is 'en sprêkend kôpke. A'j moeder Geertje gekend hadt, dan zou'j zeggen: twee reuskes van d'eigenste stam, alschoon dat d'een nog 'en knôpke was, toen d'ander al uutviel. Oakelik mooi is Geertje óok niet, moar 'en snuutje zoo ooliek en vievig, en heelegoar zoo'n mollig pestuurke. Of er nog geen jongens.....? Schei moar uut; oan voader het ze genogt, en voorders: alle hout is geen zoaghout. Dàt zal wel woar wêzen.

'Giesteroavend Geertje, het de boas van 't Hooge Veerhuus gevraagd, of ie 't wachten kos um vandoag mee karsen ien den bongerd te plukken;' zegt Harmen.

'Hei'j't al verzeid voader?' loopt Geertje vooruit.

[p. 133]

'Dat he'k!' bevestigt de vader, en terwijl hij met zijn rechterstomp de koperen tabaksdoos tegen 't lijf drukt, en met de linkerhand zijn pijpje stopt, voegt hij erbij: 'Temiddag za'k ook op 't veerhuus kommen; 't is gresverkoopung; licht velt er negosie te doen.'

'Dan zal 't zoo wêzen;' zegt het meisje, maar, dat ze liever thuis was gebleven, dàt ku'j oan d'r foasie wel zien.

Veur sommige minsen ku'j zoo'n houterig gevuul hebben - afketserig - da'j ze liever op de karkspits as mee oan toafel ziet zitten. Zoo'n gevuul had Geertje as ze Toon Bolmans van 't Hooge Veer ien't vezier kreeg. En Bolmans was toch 'en knap mins, en karkmeister en vroom; dat zeien ze allegoar.

Ook nog: Bolmans was ien't ongeluk, went zes wêk' gelêje had ie zien vrouw verloren, en, dat ie arg mistroostig was, moar ook arg berustend ien den Heere, dat heurde ielkeen die op 't veerhuus kwiem. Bolmans most natuurluk, as harbargier, tapperij houen, moar - niet een die 'em ooit 'en slukske zou zien pruuven. 'Ik kan d'r niet tegen,' zaidie altied as ze zeiën: 'Allo Bolmans, breng is toe,' en, den Heere verzuuken dat mocht niet.

't Was ook wel te merken dat Bolmans niet pruuftde, went met de kloare wier ie oolik beetgenomen: zu'k foezel!

Bolmans was Griffermierd en vroom en karks, moar, Rooms en Onrooms was 'em genêgen, en de Griffermierden zeiën zelfs dat z'um ien den Road moste kiezen: geen bêter as Bolmans!

A'j nou nog weet dat de boas van 't Hooge Veerhuus 'en eenig dernje het, woar ie - zooas ielkeen zien kan - overgoejig veur is; dat ie 'en knap pestuur het en 'en goeje néring duut, dan ku'j niet begriepen hoe de dochter van Harmen zoo'n wondere smoak het; moar - Geertje kan 't verechtig niet gebêteren, en - as zij ien de tabak werkt, dan kan zij zich niet begriepen: hoe 'en ander die bittere bloai' ien de mond kan verdroagen en zeggen dat 't lekker is.

'Ik bin blied da'j Bolmans wilt van dienst wêzen,' herneemt Harmen: 'Bolmans is zwoar bepruuft geworden.'

'Wat gij wilt voader, dát wi'k en niks anders;' antwoordt het meisje. En hij:

'Kom is hier Geertje?'

Geertje komt. Toen haar vader straks heeft gezegd, dat ie slecht het gesloopen, toen het ze't hum oangezien; nu bemerkte zij nog meer dat ie wonderlik bleik ziet, en zachtjes zegt ze: 'Wat schort ou toch voader?'

'Ergiester bi'j twintig joar geworden Geertje, en giester veur twintig joar stierf oe moeder.' Bij het laatste woord licht Harmen de pet op.

Hij sprak van Moeder! - 'Krek zoo voader!'

'Wat zou'j gedoan hebben, a'j giesteroavond de mins hadt ge-

[p. 134]

zien die ou twintig joar as 'en het ien't gemoed lei... Watte...??'

Geertje begrijpt het niet; 'Ikke voader....?'

'Dan zou'j slecht gesloape hebben en bleik zien;' zegt Harmen haastig. Hij wou van 't chepieter weer afwêzen.

'Nee voader, as 'k zoo'n mins kende,' spreekt Geertje, terwijl zij den man zoo oarig ien de oog' ziet, 'dan ha'k 'em gezeid: Loat 'et uut wêzen, en 'k had hum de hand gegeven, en voorders ha'k goed gesloopen.'

'Zóo, zou gij dat gedoan hebben,' zegt Harmen langzaam: 'gij, da's meugelik, moar a'j den duuvel ien't lief hadt....' Met daling van stem: 'Ik, zundig mins!'

'Ge bint zoo goed voader;' vleit Geertje.

'Goed!' schudt Harmen met pijnlijken lach.

'Moar zeg dan, wát hei'j toch en wie hei'j gezien?' klinkt het weer zacht van terzij in zijn ooren.

'Wat.... Wie....? Niks Geertje, niks; 'k het arg gedreumd. Hei'j ook 'en kummeke woater?'

Een oogenblik later drinkt Harmen; straks wier ie zoo roar; nou is 't bêter, 'en heeleboel bêter.

'En moeder....?' herneemt het meisje, nadat de vader gedronken heeft: 'Moeder was 'en engel hei'j wel is gezeid. - Voader, toe, sprêk nòg is van moeder.'

'A'j van 'en Engel wilt sprêken dan mo'j rein wêzen,' zegt Harmen. En dan voor zich zelf: 'k Bin tot alles instoat.'

Nee nee, dat was ie niet! Heur moar:

'Kiek is Geertje;' zegt de vader, nadat hij een droeven blik van het anders zoo vroolijke kind heeft opgevangen, en hij toont haar het dampende pijpje: 'En mins is krek as 'en piep tabak - as' blieft 'r over, moar de rook is de geist, en de rookwólkskes goan naar boven - as de piep niet verstopt is.'

Geertje most prakkezieren; moar, toen voader noar de negosiekast goeng, toen zag z'em dampen; 't piepke wàs niet verstopt - de rookwólkskes goengen naar boven!

Een kwartier later is de deur van het witte huisje gesloten, en ligt de sleutel in een kleine holte tusschen het vensterkozijn en den muur verborgen.

Harmen Kast - zoo laat hij zich gaarne, misschien bij voorkeur noemen - Harmen heeft met zijn zware vracht ter linkerzijde den grintweg gekozen, terwijl Geertje rechts langs het kerkje den dijk is opgegaan, om straks in den boomgaard achter 't Hooge Veerhuis, aan vader's bestel te voldoen. - Wij bevinden ons eerder bij 't Veerhuis dan Geertje.

't Is halfvier in den morgen.

[p. 135]

Zou Bolmans al op wêzen....? Welzeker!! De begeerte des luiaards zal hem dooden: want zijne handen weigeren te warken, zegt de Heer. Krek zoo! Bolmans mot al oan 't wark wêzen.

En echter, aan de voorzijde van 't veerhuis, dat boven aan den dijk en op een paar honderd schreden afstands van den Rijn ligt, ziet gij wêl - in het eigenaardig morgenkleed, nat van den dauw - de houten voerbakken staan, en ziet gij wêl Bolmans' veulen, uit de wei ontsnapt, nu eens zijn jeugdig gebit op een der bakken beproeven, of dan door lustig achteruitslaan het rasterwerk naast de woning met vernieling bedreigen, maar - den veerbaas ziet gij er niet. Binnen in de gelagkamer is hij evenmin. Bruine Mie veegt er de vloer, en als ze tukt en goapt tot achter de oor', dan ziet ze erst noar de deur, en dan noar de tapkast; vat, met 'n gauwigheid 't karafke annies, sleet de lippen um den hals van 't karafke, en, als 'r de troan' van ien de oog' kommen, dan vêtg ze hoastig de mond, en gronnikt: 'Wel bekomme 't ou Bolmans!'

De veerbaas zal achter de huizing, in den tuin of in den boomgaard zijn, want, noch in een der andere vertrekken - waar wij ook in 't voorbijgaan zijn lieve Jenneke slapende vinden - noch op den deel is hij te zien.

Zoek maar niet langer. Hier, terzij van de deeldeur in 't onderhuis, is het kelderluik. Acht trappen afgeklommen, dan zijt gij beneden.

't Ruukt er sterk. Noar jenever en bier. 't Meist toch noar bier; niet zoo fris as buuten, moar ook niet lillik, tenmienste a'j van bier houdt en dorst het.

't Is er donker genoeg; er valt een flauwe lichtstraal door het keldervenster naar binnen, want vóór dat venster staat een plank. En Bolmans....? Zie, daar loopt hij - alsof ie wat wichtigs in beide handen draagt - met krommen rug, naar den donkersten hoek der lage ruimte. 't Is een vaatje dat hij er heenbrengt. Daar, gansch in 't duister, wordt het voorzichtig op een verhevenheid getild. Een oogenblik later verneemt gij het losdraaien eener kraan. Dat is een groote kraan. Zij steekt in den buitenmuur. - In den muur....? Ja, zie maar goed: Bolmans 'het geen handen die weigeren te warken', eiges het ie dat spul zoo oarig geknutseld: Van de rêgenton, oan de buutenkant, geet er 'en buuske deur de muur noar binnen. As ie nou wouter wil hebben dan kan ie 't kriegen zooveul as ie wil en zonder dat iemand 't gewoar wordt. Oarig geprakkezierd, heel oarig! - Zie de kwoaje drank, den jenever, mot ie zoo'n bietje onschoailikker moaken, en, al zeggen ze soms dat ie oan geen best kantoor is, ze lusten 'em toch wel. Eiges het ie d'r wienst bij, en, dat 'r bij hum moar zeldzaam een onbekwoam uut de deur geet, dàt is plezierig, arg plezierig!

De kroan weer dichtgedrêjd! Nou is pruuven of 't ook te slap

[p. 136]

wier. Erst 'n goeje slok uut 't moatje met kloare - dan 'en glêske van 't oangelengde uut 't vat.... 't Kan nog best 'en klein bietje vêlen. De groote kroan nog is opengedrêjd. Weer is gepruufd, tegen mekoar. Zóo zal 't goed wêzen. 't Moatje moar lêggedronken.

Die weerlichse hoan! Van 't gekrêj zou'j hoast schrikken. Zeker zat ie op de rêgenton.

Dàt duut ie; en as ie gekrêjd het, dan drinkt ie van 't wouter uut de rêgenton; en as ie, um te slokken, 't kôpke noar de hugt stêkt, dan kan Bolmans' hoan, den weerhoan op den karktoeren zien gliensteren en drêjen, moar - 't piepen van 't roestige iezer, dat heurt ie niet, dat heurt ook geen mins.

Toon Bolmans is gereed. Alles ien orde en weer op zien ploats geburgen. De kelder uut. -

Dichtgesloten. - Sleutel op zak. - Zoo'n klein bietje drêjig en soezig.... van 't aftappen. - Weet alles toch best wat ie duut; heel best. Hoeft zich niet ens, as ie noar boven geet, oan de trapleuning vast te houden; iens geheel niet; dat hoefde ie giesteroavond ook niet: nooit!

In het bovenhuis, dat met de dijkkruin gelijk ligt, teruggekomen, gaat Bolmans niet de gelagkamer binnen, maar treedt in zijn slaapvertrekje dat er neven is. 't Volk weet dat ie 's-mergens, as ie zoo het een en ander het beredderd..... 'en kapitteltje geet lêzen, en veur niemand te sprêken is.

Jenneke ligt nog te sloopen. - Bleik, oarig dernje!

Op het tafeltje ginds in den hoek, bespeurt gij een staten bijbel; daarnevens staat een leunstoel, met den rug naar het kleine venster gekeerd waarvoor een gordijntje hangt. 'En uwé deur gésloten hebbende....' Bolmans doet het knipje op de deur, en - as ie straks ien den stoel zit, dan weet ie nog wel dat Geertje van den Stomp zal kommen, en dat ie lid van den gemeinteraod wil wêzen - moar, gauw toch vallen zijn oogen dicht, en gaat de mond open en hoort ge een leelijk gebrom. - Bolmans zeit dat kleine Jenneke, veur 'en kiend, en besonders tegen den mergen, al wonderlik snorken kan. 'k Wil d'r uut, 't wordt 'r dompig!

't Is buuten zoo'n oarig bietje frisser. Ien de letste doag' is 't miesderoabel werm gewêst; nou zin d'r schöpkes ien de locht.

Achter 't Hooge Veerhuus ien den karsebongerd is 't oarigheid. Mins mins, wa'n roodböllekes tussen de gruune bloai! Ge zoudt 'r ien biete willen, zoo vol, zoo gezwollen, zoo mooi van rood. Oarige dinger! Nou 't 'en klein bietje wêjt, nou is 't krek asof ze tussen de bloai' verstöppelje speulen, en lachen: Ge zult mien niet kriegen. As ze de mus' en de spreêuw' meinen dan hen ze geliek, doar zal kleine Geert op passen. Kleine Geert op de bloote

[p. 137]

vuut', en zonder pet op de gêlblonde knikker, hie schrauw't den heelen tied van geweld: Tjaa! huurruu!! en dan sleet ie met 'en hout op 'en iezeren potdekkel, tjoeng! tjoeng! dat de mus' en de spreêuw' meinen dat 'r onroad ien den bongerd is, en op 'en afstand blieven. 'Ge zult mien niet kriegen!' lachen die rooje kleuters tussen de gruune bloai', moar - 't zal mis wêzen. Vier, zes, zeuven mansluu en derns, zin met leeren en mandes en hoak' gekommen. Doar geet 'et oan de gang: ze kruupen ien de boom' en tussen de tak' en tussen de bloai' en de rooje sabböllekes lachen niemeer.

Ze begriepen nou dat de bluu- en de gruujtied veurbij is, en dat ze de wereld ien motten. En - de wereld mag buuten den bongerd óok mooi wêzen, en dat ze nog lachen zullen op de toafels van riek of van erm, 't kan woar zin, alêvel 't zal kortjes moar duren, heel kort; en 't was zoo mooi tussen de gruune bloai' oan den stam, zo mooi en zoo vroolik!

De roodböllekes hebben geliek, de jonkheid is mooi en lang, en 't lêven al wiejer, hoe mooi ook, moar kort. 't Begint veur de roodböllekes niks plezierig in die donkere mandes!

Wie géen plezier hebben, Geertje van Harmen kan nog lachen. Nu zij op de ladder tusschen het groen staat en ijverig de zoete meikersen plukt - nou mot ze verechtig lachen.

Wie 'em gekniept had dat wist ze niet, moar - krek op 't oogenblik kwiem d'r 'en karsepit tegen d'r wang gevlogen, langs 't duukske den hals ien, en, zóo noar umlêg toe. Wa'n roarig gevuul um 'et hart!

'Zou die lillikke jong doar gunds 'et gedoan hebben?' denkt Geertje: 'Wacht! - Lekkere kars! Z uut! - 't Hartje d'r uut. Tussen vinger en duum. Knets, doar geet ie. En.... die was ook roak!'

't Is 'en lillikke jong, da's woar, zoo'n dikke neus en zoo'n schêve mond en wat moager van pestuur, moar anders, nou ie weer umkiekt: mooi zwarte oog' ien de kop; zoo'n oolik gezicht! Wie of 't wêzen mag? De neie veerknecht van Bolmans misschien. Met St.-Jan most ie kommen: 't kan wel wêzen. - Doar kniept ie weer met 'en pit. - Mis man! En zie, nou zal Geertje is niet weerumkniepen: we zint um te plukken en niet um te êten.

Heur! doar klinkt de veerbel oan d'overkant van den Rien. Wa'n roare jong! Köpke-over keukelt ie den boom uut; op zien been' kumt ie terecht..... loopen, loopen wat ie kan noar den diek.... d'r over..... vort is ie.

't Liekt lang zoo gezellig niet ien den bongerd.' Geertje plukt en plukt, en as ze zoo af en toe de hand op 't gemoed houdt, dan vult ze de karsepit nog.

'Die wondere jong!'

D'r mot veul volk op 't veer wêzen, went zoo goandeweg is 't al meer as 'en uur gelêje dat ie gegoan is. 't Wordt 'en bietje

[p. 138]

duuster in de locht. As't 'en arge bui wordt dan zal ze schuilen, gunds onder de kar. Ien't veerhuus goan - nee, dat wil en dat zal ze niet. - Woarum niet? Da's ook 'en geschiedenis, 'n vremde, woar ze geen kerroazie van had tegen voader te sprêken. Stil dan:

Twee wêk' noa de dood van vrouw Bolmans, het Geertje, op verzuuk van de boas, vier doag' answiet op 't veerhuus met schoonmoak' geholpen. De veerboas was vrindelik gewêst. Goed! - Over voader had ie gesproken dat 'et zoo'n beste mins was, jammer allinnig dat ie zoo weinig oan God docht en nooit ien de kark of oan 'toafel' kwiem. Ook goed! went - jammer was't, en woarheid was't ook: over godsdienst sprak ie nooit. Verechtig, de veerboas had de noam moar ook de doad dat ie veul uit den biebel wist. Tekst' kos ie van buuten asof ie nog op de kortegezoasie goeng. 't Was woarheid dat ie oakelik mooi over de dood van zien vrouw kos proaten, moar woarheid was 't ook, dat ie heur op den letsten oavend 'en biebelse proat had veuigehouen.... 'en proat! harrejennig, nee, 't was te roar um over te sprêken. Geen mins het 'r mee van noode, moar, - bij hum weer oan huus kommen, dât nooit van z'n lêven! 'Rien bovenal!' zei voader toch dukkels genogt, en voorders: 'Wi'j weten wât rein is: kiek moar noar Boven, dan heur j'et vanbinnen.'

't Is van lieverlede al donkerder geworden; de schöpkes werden wolken, en enkele regendroppels tikken reeds als de voorloopers van een vette bui op het groene dak der sappige vruchten.

't Ritselt - en tikkelt en plast. De manden die al vol zijn geplukt, worden ijlings bijéengezet, en met een dekkleed voor den regen beschut. Wa'n stroom van woater! Êfkes schuilen! De kiek' schuilen ook; bewies dat 't kort moar zal duren.

En de kersenplukkers ze loopen wat ze moar kunnen noar Bolmans' achterhuis: de mansluu met opgetrokken schouwers, en de vrouwluu met de bovenrok' over 't heufd. Kiek - Geertje zit onder de kar. Nog zoo kwoad niet, nou had ze 't eind niet te loopen gehad.

A'j meint dat Geertje allinnig zit, dan bi'j van de wies af. Toen ze pas êfkes goed en wel op 't dreuge zat, toen keken twee mooi zwarte oog' deur de spoak' van 't kar-rad heer, en zei 'en schêve mond onder 'en dikken neus: 'Mooi weertje om poaling te vangen.'

'As ie moar bieten wil;' zegt Geertje weerum, en ze vuult dat ze verschiet: ze had hum iens-geheel niet zien kommen.

'En ikke roai da'k hier 'en bietje bij ou kom zitten;' herneemt de jongen; en, als hij zich bukt en tegenover het meisje heeft plaats genomen, terwijl hij de armen om zijn opgetrokken knieën slaat, dan vraagt hij: 'Wie bi'j?'

'D'eigest die'j straks met karsepit' het geschoten;' zegt Geertje oolijk en wendt haar gelaat.

[p. 139]

'En d'eigest die weerum het gekoatst;' zegt de jongen en knijpt een oog dicht. Iets later: 'Ge hebt 'en heel oarig snuutje.'

Geertje blozend: 'Loop! gij iens-geheel niet!'

'Dat wi'k niet zeggen; a'j goed kiekt dan mot 'et zoo slecht nog niet wêzen,' spreekt de jongen: 'en fijne neus, en zoo'n oarig klein munje.'

'Nou - 't is wat moois!' zegt Geertje, en ze mot toch êfkes lachen.

'Gij hiet.... Koatje.....?' vischt de jongen, en terwijl hij dat zegt, ziet hij meteen dat de kleeren van het meisje door den gutsenden schuinvallenden regen ter rechterzijde geheel en al nat worden.

Zonder antwoord af te wachten springt hij vlug onder de kar uit; wipt zich erop; trekt, niet zonder inspanning, het breede zijwant uit de beugels; laat dat planken beschot langs het rad naar beneden glijden, en als hij een oogenblik later - weer met de erms um de knieën - tegenover het meisje zit, dan vraagt hij nogeens, alsof er niemendal gebeurd was: 'Gij hiet.... Koatje niewaar?'

Eerst heeft Geertje niet begrepen woar ie zoo gauw noar toe goeng en wat ie op de kar wou. Nu - 't was oarig, 't was vrindelik. 'Ik dank oe,' zegt ze, terwijl ze hem aanziet: 'Zoo is 't bêter, veul bêter. Hoe ik heit....? Ik heit zooveul as Geertje.'

'Dat docht ik wel!' zegt de jongen: niet dat ze Geertje heitte, moar dat ze de eugskes niet altied

links zou houen: 'Van mien voaders- en moederskant,' vervolgt hij: 'nuumt ze mien Dorus, moar van mien eiges heit ik 'de kat'.

'Da's 'en wondere noam!' zegt Geertje, en ze ziet hem met haar blauwe eugskes vragend in de zwarte kijkers.

'Nou zou'j wel wete willen wóarum,' herneemt Dorus: 'Dat za'k oe is zeggen: A'j kleine kiender heurt schrauwen, da's niks oarig, is 't wel? Voader is 'en best mins, moar, 'en bietje korzeleurig; en, dat ie liever de kiender sloeg as dat ie eiges woames zou kriegen, dat ku'j 'en mins zoo kwoalik niet nemen. Kleine Janske - zoo'n oarig drummelje - was pas 'en joar oud, en a'j pas 'en joarke oud bint dan hei'j nog niks geen gevuul van redenoasies. Ze schrauwde. 'Zu'j stil wêzen!' zei voader. Janske begreep 'r niks van en schrauwde nog harder. 'Zu'j de mond houen!' riep voader. Janske dee 't niet, went, ze wou de borst hebben en moeder was de deur uut. Voader kreeg de kriel in 't lief en de vingers begosten hem te jeuken: 'Duuvels ding!' zaidie, en wou 'et kleine dingske uut de wieg griepen. - Ielk zien meug, doar had ikke geen oarigheid ien; en, nog eer dat voader bij 't wiegske was had ik 'et kleine dernje d'r uut. Geloopen naar buuten; voader achter mien oan. - Harrejennig, ik de kiepeleer op - wrak genogt! - de geut van 't huus langs; 't rietendak opgeklouterd, en, eerda'k 'et wiest, zat ik op 't uiversnest woar nooit 'en uiver op

[p. 140]

kwiem. Voader schrauwde umlêg; ik goeng oan 't lachen; 't klein dingske was stil.'

'Hê!' zegt Geertje met verruiming, en nog eens: 'hê!' went ze was bang gewêst dat Dorus' voader hum bij de broekspiep' zou gevat hebben toen ie noar boven klom. En weer met een zucht: 'Hê dat was oarig!'

'Dat zou'j zoo meinen,' herneemt de jongen: 'moar a'j ouwere minsen heurt dan was't baldoajig: 'k Was vieftien joar, en a'k gevallen was dan had Janske wel dood kunne wêzen. Éen uurke bin'k boven op 't nest gewêst; toen he'n ze mien noar umlêg gehaald. Van voader he'k woames gehad - woames, da'k 'et nog twee doag' kos vuulen; en van meester 'en ripplement; en van dommenei 'en priddekoasie; en ze hadden geliek, 't was slecht um 't kleine drummelje zoo te woagen, moar - slêg het ze niet gehad, doar ha'k toch schik af. 't Bleef toen: de kat.'

'De kat!' herhaalt Geertje terwijl zij Dorus nog met bewondering blijft aanstaren.... Die neus was toch zoo dik niet; schêve mond....? ko'j niks van zien as ie sprak; mooi oogen, arg mooie oogen!

'En bi'j hier veerknecht?' vraagt zij na een oogenblik waarin alleen 't gekletter van den regen te hooren was. 'Siends giester,' zegt Dorus, en dan, stil in zijn eiges: 'Verdekseld lief snuutje!'

'En waar kom ie vandoan? en oe voader hoe heit ie?' vraagt Geertje weder.

'Voader woont te Z. oan de Woal-kant, en Giesels heit ie,' zegt Dorus: 'moar blied is ie da'k de deur uitkwiem. 'En appeldief minder,' zaidie eergiester toen 'k goan zou, went, 't noajoar kon 'k ze mans worden, hoe hooger hoe liever, dat kon ik! Niet da'k ze eiges lustte, 'k hou van geen zoere appels, moar de kleinjes, en veural Janske, die nou zes is, hê mins, die kon d'r ien bieten!'

Geertje meent dat ze die naam van Giesels.... moar ze kan 'em toch niet thuis brengen.... 'Wij 'en pêpermunje?'

Dorus Giesels houdt van geen pêpermunjes, moar 't zou niet oarig wêzen um 't af te sloan; en, uut dat kleine deuske wil ie d'r eentje vatten; 't henje van 't mollig pestuurke had ie nog liever gevat, maor, hie vatte 't pêpermunje, en stak 't ien de mond, en 't smiek wel roar, alêvel: 'Ik dank oe,' en dan weder vragend: 'Moar gij, van wie bin gij?'

'Van Harmen Langhuuzen die met de negosiekast loopt;' antwoordt het meisje.

'Zóo!' zegt Dorus: 'ik ken 'em van heure zeggen, went bij ons ien't derp kwiem ie nooit. - Zóo bi'j van die!' En dan, dan zegt hij nog hardop of stil, dat weet ie verechtig niet, moar zeggen dat dee ie't: 'k Wou da'j van mien was.'

Daar roept alweder de veerbel. Dorus mag geen oogenblikke

[p. 141]

tukken: 'Dag oarige Geertje;' zegt hij, terwijl hij ijlings zijn schuilplaats verlaat; en dan onder 't loopen: 't Was goed um te vissen.... Beet hêt ie gekregen!

't Kan wel woar wêzen.

En de rêgen was zoo goed as gedoan; en 't karsenvolk kwiem weerum; en Geertje sting ook op om weer oan 't plukken te goan. En - toen ze zich bokte um onder de kar uut te stappen, toen vuulde ze 't plekske weer woar de karsepit umstreeks van 't hart zat, en - 't drukte wel, moar zeer dee ie niks, nee, en - 't was 'en oarige, 'en heel oarige jong!

In den namiddag is 't een heele drukte bij Bolmans op 't Hooge Veerhuis. Bolmans het - noa 't kapittelje ien den biebel - veul oan 't heufd gehad. Op z'n kämerke het ie pampierkes zitte schrieven. 't Most heel ander schrift wêzen as zien gewone, zoo'n bietje krielig, en hie schreef:

‘Beveelt aan voor lid van den gemeenteraad: Antony Bolmans.’

En dan 'en T 'r onder. Dat kos 'r 'en heele boel wêzen, gebeurbeeld: Teunissen, Teiskes, dommenei Teppelman, en zelfs de Roomse pastoor Takkers. - De pampierkes ien 'en pekske gedoan; dat was éen.

Toen had ie 'en brief op te stellen. 't Was geen doagelijks wark. - Zal moar beginnen:

‘Zuster, Kaatje van Bemmél. Ielken dag heef ik te strijden in het vleesch over de mistroostigheid vanwegens Gods bezoeking alsdat mijn zalige vrouw is kommen te vallen, maar de Heere is mijn Troost en Hij en doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheid, want ik heef vernomen dat ik mijn hart zou stellen tot bevrediging voor u zuster Kaatje van Bemmél, alsdat gij weduwe zijt en mijn arme Jenneke geen moeder meer heeft, en ikke geen hulpe tegenover mijn zelfs. Alsdat ik ben te rade geweest en UE den huwelijken staat voorstelle, als zullende deze twee tot éen zijn. Jij hoef geen bekommring te hebben Kaatje van Bemmél, vanwegens dat uwé neven en nichten om de erfenis verzettelijk zullen wezen en uwé kwellen, want de Heere zeit: zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld. Alsdat ik om mijn eenig kind UE dit verzoek heef te doen en ikke u liefheb en....’

[p. 142]

Nee, 't was onverstandig zoo'n brief. 't Most is op sproak kommen; pas zes wêk' noa de dood van zien vrouw. Alêvel d'r kosten koapers op de kust kommen; d'r was al geproat van Janssen gewêst. Geen wonder: Koatje van Bemmél is al 'en half joar wêduw, en zonder kienders; zoo'n klein bietje mottig en dikke vieftig mocht ze wêzen, moar - veur twee ton uut de weg goan dat dee ze niet. - Eiges d'r heen goan! Kos 't bêter besprêken. Zundag noa karktiéd!

't Gekletter van den regen heef Bolmans uit zijn mijmeringen opgewekt. Een vreemde plooi kwam er om zijn lippen spelen. Al spoedig is hij naar de deel in 't achterhuis gegaan, en, terwijl hij daar op gemoedelijken toon het saamgescholen volkje een: Gemergen! heef toegesproken, dwaalden zijn donkere oogen er in 't ronde, en eindelijk, alsof hij den naam had vergeten: ‘Isse dinges d'r niet....?’ Of de boas Geertje Kast meinde?

Joa, krek, moar ze mosten den mins geen Kast nuumen, dat was 'en scheldnoam.

De boas was toch striekt, striekt noar beheuren.

‘En loat ze zich nat rêgenen ien den bongerd?’ heef Bolmans gevraagd.

Geertje was onder de kar schuil gegoan, en Dorus de neië veerknecht was bij 'r goan zitten.

‘Zóo!’

Eenige oogenblikken later heef Bolmans voor 't venster op zijn kamertje, door den dichten regen heen naar den boomgaard getuurd, maar - zien kos ie niks. - Met Dorus! Hij zou d'r 'en stökske veur stêken. Later, met wat erg vreemds om de lippen: ‘Dorus.... 't kan ook geen kwoad!’

Toen Bolmans eenige minuten later in de gelagkamer is gekomen, toen kwam het kleine Jenneke hem tegemoet lopen: ‘Voader, voader, 't bruine vulle lupt los op den diek;’ heef ze geroepen, en de vader heef gezegd: ‘Zóo, oarig blond snuutje, dat mag niet wêzen.’

‘Nee, dat mag krek niet wêzen,’ heef het bleeke meisje herhaald: ‘hie most ien de wei blieven.’ Met nadruk: ‘Da's ondeugend van 't vulle. Voader mot 'em moar sloan en weer ien de wei joagen: is 't

niet voader?’

‘Joa dingske, as 't 'en klein bietje minder rêgent dan zal voader 't vulle d'r ien joagen,’ heeft Bolmans geantwoord: ‘Sloan dat hoeft niet, mien dernje: 't vulle het 't niet uut kwoadheid gedoan; 't is nog niet wiezer.’

‘Nee, krek!’ sprak toen de kleine nadenkend: ‘t vulle mot geen slêg hebben, went 't is nog niet wiezer. As 't vulle geweten had dat 't ien de wei most blieven en dán d'r uut was gelooopen, dan most 't wel slêg hebben, is 't niet voader?’

[p. 143]

‘Watte redenoasies!’ heeft Bolmans gezegd, en toen, toen het ie niks meer gezeid. 't Klein ding kos zoo wonderlik proaten, zoo wies, zoo.... krek of 't wat beteikenen most. 't Was anders zoo'n lieflik dernje. Hie most 'r is kussen.

En in den namiddag is het druk op 't Hooge Veerhuis. In de kamer tegenover de groote gelagkamer, zit - de notaris en zien klark met boer Teunissen en Kosterveld en Luupers die gresverkoopung houen.

In de gelagkamer en voor de deur van 't veerhuis is 't wondervol met boeren en arbeidsmensen. 't Is 'en gesoes en geproat en gedamp da'j heuren en zien zou vergoan, en ze pruuven wat, en kommendieren nóg wat, en veul ku'j 't oanzien, dat ze ien spanning zin, went den ienzet veur de notaris zal gliekweg beginnen.

‘Wat is dat ook weer, den ienzet voader?’ vraagt een jongske van omstreeks veertien jaren, die ginds tegenover zijn vader bij 't raam aan een klein tafeltje zit.

‘Den ienzet jungske,’ zegt een schichtig boertje, terwijl hij een diepzinnigen blik in het bierglas werpt dat hij juist aan de lippen wil brengen: ‘Dat is den ienzet, zieje, as ze 't zoo veul as ienzetten. Ge mot moar vroagen a'j weten wilt.’

‘En Teunis zei dat ze den ienzet dan afmijnen en hoogen goan.....?’ hervat het jongske, terwijl hij de stoelsport met zijn vetleeren hakken doet kraken.

‘Dat doen ze jungske,’ herneemt het boertje: ‘As den ienzet is afgemijnd dan goan ze 't hoogen; as ikke of gij d'r nou hoogen opzetten, dan hewwe 't gehoogd. Mot altied moar vroagen.’

‘En het ikke of gij 't heu'j dan gekocht voader?’

‘Nee nee menneke,’ zegt het boertje en versterkt zich met een slok voor de groote eksplekoasie:

‘Dan kun' ze't nog weer afmijnen, begriep ie, en die 't dan afmijnt is mijn, begriep ie?’

‘En bin ikke of gij dan niet kwoad umdaww'et gehoogd hadden voader?’

‘Nee jungske, stil,’ zegt het boertje erg schichtig, want het schichtige boertje kent er een die nooit kumt um 't letst af te mijnen, moar alleen um te hoogen:

Voor elken gulden dien de eerste afmijner of inzetter boven den inzet gehoogd heeft, betaalt hem de laatste afmijner of kooper een kwartje.

Da's 'en oarige spikkeloasie! Moar, as 'r geen kumt die méer wil splindeere as d'r hoogen gezet zin, dan ku'j d'r lillik oan hange blieven! - Ge mot 'et veurzichtig doen; en 't schichtige boertje het en goeje roadsman: de veerboas het 'r verstand af. Doar kumt ie.

‘Geen dorst Pieters?’

‘t Schikt genogt Bolmans.’

[p. 144]

Bolmans zacht: ‘Ge kunt best is woagen. De negen erste perceel' tot drie en twintig afmijnen; vier hoogen op ielk perceel.’

‘Zou'j denken Bolmans?’

De veerboas knikt. Hij weet 'et. 'En rechtschappen mins kan veul te wete kommen, en ielkeen kan 't zien: Bolmans speult nooit op hoog- of op plukgeld. Als 't boertje straks zes en dartig kwartjes zal opstriecken, dan kan ie den veerboas veur goeje road toch niks minder as vier gulden d'r van meegeven.

De inzet zal beginnen; de notaris zendt zijn klerk ter gelagkamer, en deze roept naar binnen en straks naar buiten: dat de notaris beginnen zal. - Haastig worden de glazen geleege. Um ‘de notaris’ kloppen de boeren d'r piepkas uut, en het dringt en hokst de deur van de verkoopkoamer

binnen.

Terwijl ze hoksen en dringen, en het op menig aangezicht staat te lezen, dat 't geldduvelje ien't spul zit, vat Bolmans het glas van een stevigen boer, die 't glas ien de volte niet kwiet kos roaken, en, as de rieke Bêtuwer: 'Dank oe!' zeit, dan het Bolmans vlochtig 'en woordje. Zacht smuuspelend: 't Zeggen is Teiskes, dat ze mien as lid veur den road willen; dat mo'j tegenhouden; 't is rezenoabel da'j d'r nou is 'en Roomse ienhoalt.'

Roomse Teiskes zegt niemendal, maar als hij vreemd opziet, dan klopt hij Bolmans op den schouder, en gaat verder. Hie was niks anders van plan gewêst; moar, de Roomse woar ie op stemmen wou, mocht goedwêzen, zóo rezenoabel as den Bolmans was ie bij langenoa niet. De veerboas mocht dan kettters zin, libberaal was ie ook!

Terwijl het volk binnen de verkoopkamer tot bij de deur opeengedrongen, zijn volle aandacht aan den loop der zaken wijdt, zien wij aan 't einde der nu ontruimde gelagkamer een bekende. 't Is Harmen Langhuizen. - Wanneer er in herbergen, die geen winkelhuis houden, verkooping en het eenigszins in Harmen's weg ligt, dan laat hij er zich doorgaans vinden. De unskes tabak, de half wit- half bruine piepkjes, de zakmessen en tundeldoozen vinden dan willige koopers genoeg - went, buitenshuus is 't geld lang zoo zakvast niet as thuis bij moeder de vrouw.

Op dit oogenblik telt Harmen voor de tweede maal het straks ontvangen geld. 't Is krek zoo: acht en veertig stuivers het ie gebeurd en drie en veertig stuivers most 'et moar wêzen. Nou begriep ie't: Boer Hoogveld het hum 'en tienstuiversstukske veur 'en kwartje gegeven. Ien de gauwigheid het Harmen wel gedocht: wa'n groote, moar er toch geen arg ien gehad. Straks as Hoogveld hier weer kumt, dan zal ie hum 't kwartje weerum geven.

Terwijl Harmen verder zijn waren in de negotiekast een weinig op orde schikt, en flink-weg door een pijpje blaast, dat men straks als verstopt heeft afgewezen, ofschoon d'r moar 'en klein

[p. 145]

kriewelje had iengezeuten; terwijl de notarisklerk aan 't afslaan is en de boeren mijn roepen, gaat Bolmans naar buiten, en, terwijl hij op den veerknecht die juist van 't water terugkomt, toetreedt, zegt hij geheimzinnig: 'Dorus heur is.'

'Wat is 'r boas?'

Bolmans wenkt hem achter een paar ontspannen huifkarren terzij, doch - wat hij den jongen daar zegt vernemen wij niet; een oogenblik later evenwel zien wij den veerknecht de gelagkamer binnentreden, terwijl Bolmans den afweg naar 't achterhuis gaat, en er - dien dag voor de tiende maal - een onderzoekenden blik in den boomgaard werpt. Geertje Langhuizen is iens-geheel niet binnen gewêst, niet um te schuilen, niet um te êten of te drinken, en noar eigen huus is ze gegoan um 's middags te schoften.

Harmen Langhuizen staat nog met den rug naar de deurzijde gekeerd in zijn negotiekast te schikken, nu Dorus Giesels hem nadert. De laatste houdt het pakje in de hand waarin zich de papiertjes bevinden die den veerbaas moeten aanbevelen als lid van den gemeenteraad.

'Koopman, 'k zou oe dit pekske geven,' zegt Dorus: 't Kumt van 'en dikken boer zooas mien gezeid is. Toekomstige wêk zou 'k oe 'en gulden brengen a'j de briefkes zoo hier en doar woar 't ou goed docht, bezurgen woudt.

Harmen heeft reeds bij Dorus' eerste woorden een vreemden schok door al zijn leden gevoeld. Niet aanstonds heeft hij den blik naar den boodschapper kunnen opslaan, maar, nu hij zich omwendt en den jongen aanziet, nu overtrekt een doodelijk wit zijn gelaat, nu doet hij een schrede zijwaarts, zoekt met den verminkten arm een rustpunt op het tafeltje waar zijn winkelkast opgezet is, en blijft den jongen star in de heldere oogen zien.

- Da's 'en roare kerl; denkt Dorus: 'Bi'j niet wêl koopman?' zegt hij iets later.

De man met de lijkkeur kan nog niet spreken; krampachtig bewegen zich zijn lippen; de hand waarmede hij het pakje onwillekeurig heeft aangenomen beeft zichtbaar.

- 't Is krek asof ie begoaves kriegt; denkt Dorus; en weder zegt hij: 'A'j niet wêl bint koopman, dan za'k iemand roepen.'

Nu de jongen haastig noar de verkoopkamer wil gaan, nu vermant zich de kastlooper en zegt

schijnbaar kalm: 'Niemand roepen! 't Is al bêter.'

'Bêter is wel zoo goed!' herneemt de jongen: 'Den damp zal 't ou gedoan hebben; 'k zal de roam' wat openzetten.'

En terwijl Dorus de ramen der gelagkamer naar boven schuift, volgen de starende oogen van Harmen zijn geringste beweging, en - 't woelt en wart in zijn brein: 'Gijs Giesels! en toch Gijs Giesels kan 't niet wêzen. - Doar kumt ie weer oan.... hie is

[p. 146]

't! moar egoal niks ouwer geworden. Wat suuzelt mien heufd! O Geertje, Geertje! de hoat is verdommenis! verdommenis!'

En terwijl Harmen daar staat en zijn gewaanden vijand weer naderen ziet, is er geen haat op zijn doodsbleek gelaat te lezen; 't is angst, angst voor zich zelve, en hoor hem schier smeekend: 'Wi'j asteblijf weggoan?'

Wi'j asteblijf weggoan! 't Mot die erme man doar boven niet pluus wêzen, meent Dorus.

Maar Dorus weet niet wat lijden zijn vader dien arme heeft berokkend; wat zieleleed bovenal dien eenvoudige heeft geteisterd. Harmen heeft niet durven opzien tot God; immers, de booze was niet geheel uit zijn hart verdreven, en - a'j dan umlêg ziet de kei oan oe voet, ku'j dan geliek zien de star oan den hemel?

Maar Dorus weet van dat lijden niet. De verminkte heeft nooit den naam van den schuldige genoemd, en Gijs Giesels heeft wel gezorgd om zelfs den schijn te vermijden alsof hij met Harmen's verwonding iets gemeen heeft gehad.

Dorus weet van niks niemendal; dat ie 'en groote trek van zien voader ien't geloat het dât weet ie wel, moar, as ie anders niks weet dan kos ie nog heel lang roajen.

'A'k ou hinder, dan wilk wel goan;' antwoordt de veerknecht op Harmen's zonderling verzoek; en als hij nog vernomen heeft dat de wondere man: geen woater, nee niks wil gebruiken, dan treedt hij naar buiten terwijl hij zich herinnert dat ie wel is roar over die mins het heure sprêken, asof ie 't met den duuvel hieuw. - Moar, 't was toch de voader van Geertje, van 't oarige kôpke! Ko'j 't ooit zoo gek prakkezieren: 't meiske zoo lief, en hij: 'Wi'j weggoan!' Nee, teugen hum persoonlijk kos't niet wêzen: 't is veur 't erst van zien lêven dat ie de mins gezien het. Geertje zal 't loater wel uutwiezen. 't Zal 'en overval zin gewêst; hij wil 't de veerboas goan zeggen, en dan - noar den bongerd, harrejennig noar den bongerd!

Nee Dorus, niet noar den bongerd! 'En boer van de Vêluw mo'j noar de Hoogkant overzetten; en voorders zullen ze oe met de veer-oak wel oan de proat houen. t' Oavend zu'j zeker bloar' ien de hand hebben. Da's niks m'n junkske; van 't warken doen de eeltbloar' wel zeer, moar brandbloar' zin arger, 'en heele boel arger.

Of hij kwoad wou....? Nee, iens-geheel niet.

't Is oavend. De notaris en zien klark zin al lang met de sjês noar huus toe gevoaren, en 't volk van de gresverkoopung is ook zoo zuutjes heer opgemarsierd. Ielk kreeg - zooas ze 't nuumen - zien gerechtigheid; van sommiger zou'j bêter zeggen: heur ongerechtigheid.

[p. 147]

't Is weer lieflik buuten. A'j op den afweg noar den Rien stoat dan ku'j 't geklots van Dorus' riemslag ien 't effen woatervlak heuren - kling, klots - kling, klots - heur moar. En gunds, heel ien de verte, bloast Knilles de kerresier krek as giesteroavend, op de trompet; en hie bloast ook 't oarige deunje van Mulderken's Hanske. Dorus, die met de veer-oak van de letste vracht weerumkumt, zingt 'et al roeiende noa:

Mul-der-ken's Hanske 'et zoo'n oo-lik ge-zicht, Eugskes vol licht,
 Oo-lik ge-zicht. Komt er een kniept ze toch 'd'eu-ge-kes dicht.
 Won-der-lik wicht. D'eu-ge-kes dicht: Wil niet, en zal niet, en

[p. 148]

denkt oan geen trouw, Niemand kriegt Mul-der-ken's Hans-ke tot vrouw.

Kling - klots! - Kling - klots! klonken de roeiende spoan'.

Mulderken's Hanske die kent er toch één,

Een moar alleen,

Knap op de been':

Goejigen Jozef! moar geld had ie geen.

Harder as steen

Was ie, noar 't scheen:

'Wil niet en zal niet,' zei Mulderken voar:

'Jozef wordt nooit met mien Hansken 'en poar.'

Kling - klots! - Kling - klots!

Mulderken's Hansken en hiew van geen dwang,

Hum lêvenslang!

Kent wel 'en drang.

't Sukkerig snuutjen op voderken's wang,

Fluustert ze lang,

't Wordt hum zoo bang:

'Wil niet en zal niet!' - Moar vuult ie heur troan':

't Mot dan alêvel met Jozef moar goan!'

Nu Dorus uit de veer-aak op den oever springt, nu dankt hij

[p. 149]

Knilles de kerresier, dat ie hum dat liedje het iengegeven. 't Gaf hum kerroazie; as 't neudig wier zou Geertje óok troanjes hebben en:

't Zou dan alêvel met Dorus wel goan!

En - op datzelfde oogenblik heeft Geertje troanjes ien de oog', maar heel anders as van Mulderken's Hanske.

'En half uurke gelêje toen ze 't letste mandje karsen oan 't plukken was, toen het ze den veerboas zien oankommen, krek op heur af. Ze had wel boven ien't töpke van den boom wille kruupen. Arg gemuujzaam zaidie: G'n oavend; en toen: Komplement van d'r voader en dat ze thuus zou kommen; en toen: Of ze erst êfkes binnekwiem, went, voader had spul en dinger ien't veerhuus geloaten die Geertje zou meenemen as ze gedoan had.

Nee, binnekommen dat dee ze niet.

Dan most ze 't loaten! en Bolmans is weerumgegoan. Moar - as voader 't gezeid had, dan mòcht ze 't niet loaten. Toen, toen is ze binnegegoan um spul en dinger te hoalen.

Mie de meid die in de gelagkamer was - Mie wist 'r niks van; en de veerboas was er niet. Moar, op zien kamerke was ie wel. Dat ze eerder zou kommen met heergoan as met blieven, met stroefheid as met proatjes, dat had ie goed geroajen. Erst het ie 'en oog deur 't venster noar buuten gehad. Nou is ie oan 't oavendkapittelje lêzen. Jenneke sloapt; 't kiend sloapt gerust.

En Geertje achter de deur het gevraagd, wát ie nou had?

Op 't oogenblik geen tied um te sprêken.

Of ie dan asteblijf moar êfkes de spul en de dinger wou wiezen die ze veur voader mee noar huus zou nemen?

Geertje most dan moar binnekommen. En - 't oarig pestuurke is binnegegoan.

Kiek, nou het ze troanjes ien de eugskes, de mooie eugskes die anders zoo ooliek stoan. Sturm loopt ze den diek over um thuus te kommen; 't is heur krek asof die zwoare hand heur op den schouwer drukt, de gluujende hand die heur erst 'en biebelje het gegeven, 'en biebelje, woar Bolmans' vrouw tot heur dood toe ien gelêzen het - gelêzen: dat 'et allemoal Liefde most zin. - Liefde! - En de gluujende hand het vaster gedrukt, en die 'em drukte het zutjes gefluusterd van Liefde Gods, en van Gods welgevalligheid ien de Liefde; en van genoade die grooter wier as er zunde kos bestoan ien de Liefde; en - En! toen het ze 'en béving gekregen ien't gemoed, en 'en trilling ien den erm; met 't buukske van Liefde het ze hum noar 't heufd gesmeten; dóar heurde 'et thuus; 't hart zat te lêg! En - vort is ze geloopen.

Maor zie, de hand het heur nòg ens gevat, en de mins het ge-

[p. 150]

roasd: wat ze wel meinde! en dat ie alles tot bestwil geproat had: Veurzichtig most ze wêzen, veurzichtig met den Dorus.

En - nou loopt ze sturm den diek over noar huus. Was't geen verzuiking gewêst? Was't ien verdrag met 'et erste wat ie 't letst had geproat; had ie ien liefde gewoarschuwd veur Dorus....? Nee!

't wasverzuiking! Troan' ien d'r eugskes; 't heufd bonst met sloagen!

Nog vóordat Geertje Langhuizen den drempel van het witte huisje aan den grintweg betreedt, gaan wij erbinnen. Zooeven is Harmen gekomen. De negotiekast staat op de tafel; de onderste lade ervan - de altijd geslotene lade - is nu geopend, en, wilt gij een blik erin werpen?

Zie, daar ligt het buukske woar Harmen vroeger mee noar kark goeng, en ien te lêzen steet: Vergêf ons onze schuld geliek ook wij vergêven onzen schuldenaar.' En bij dat buukske doar leit 'en

rölleke pampier. 't Zin twee schilderij-ploaten: Geertje van Wamel het ze hum uut heur moeder's huus mee ten heilik gebrocht; 't één is 't Onze Vader, en 't andere De tien gebooi' ien mooie stoasieletters. Vroeger, toen Geertje lêfde, toen hongen ze oan den muur ien't volle licht; siends ze gesturven is liggen ze doar ien't duuster.

En, in dat papier....? Zie, Harmen neemt het in zijn bevende hand; dikke zweetdruppels parelen hem op het aangezicht; de rechterstomp drukt het papier tegen de borst; de linkerhand vouwt het los. Ien geen joaren het ie dat mes gezien. Nou ziet ie't; 't is 'et mes woar Gijs Giesels hum ien dien oavend mee te lief wou; waarmee den Giesels hum zoo argerlik wondde - en - dat ie hum afgreep. - En Harmen peinst: 'Gijs Giesels! Ko'j oe mes nou ook nog is zien! 't Is heel verroest. De hoat is ook 'en roest - 'en roest ien't hart.... En die jong was de zeun van Giesels, dat he'n ze op 't veerhuus gezeid; en veerknecht is ie geworden; en as ie hier blijft, mot den erme kastlooper dan ielkreis 't zwarte ding heure bloazen, 't lillikke ding dat hum wied brocht van God? of most ie....? Daar hoort hij de deurklink lichten. In verwarring werpt hij de lade dicht, waarin zich nòg meer bevindt, en sluit die haastig. Zie, het mes bleef erbuiten, doch in den zak van zijn wambuis is het spoedig verborgen, en - Geertje treedt binnen.

Nog buiten de woning heeft Geertje zich zooveel zij kon de tranen uit de oogen gewischt, doch, evenals zij wel aanstonds bespeurt dat haar goede vader nog bleeker is dan toen zij hem in den morgen verliet, evenzeer ziet Harmen wel dat zijn kind - zien lieve Geertje heel anders as anders kiest, vreemsoortig bewogen; maar, zich zelve verwinnend, groet zij den man met blijmoedigen

[p. 151]

eenvoud: 'G'n oavend voader!' En als ze hem dan terzijde treedt, dan zegt ze weer zachtjes: 'Al te veul vermuujd voader, ge ziet er zoo bleik van.'

Harmen spreekt in den regel weinig; nu valt het hem zwaarder dan ooit. Met diepen blik beschouwt hij zijn kind, en eindelijk fluistert hij angstig: 'Geertje, niet weer oan 't veerhuus kommen; heur ie Geertje!'

Zie hoe die woorden haar roeren. Hoe! wist ie 't van Bolmans? Snikkend, vleit ze zich aan zijn borst:

'Nee voader, nooit!' klinkt haar hijgende stem. En Harmen, hij begriep niet.... en weet niet hoe ze van vroeger te weten kwiem, en terwijl de angst hem vermeestert spreekt hij schier biddend: 'Moar Geertje, geen hoat!'

'Nee voader, nee! A'j den engel 'en duuvel ziet worden, dan mo'j niet hoaten moar bidden!' En Harmen - dewijl hij meent dat Geertje van hem heeft gesproken - met starenden blik en stil voor zich heen: 'Kiend, bid dan veur voader.'

En denzelfden avond spreekt Harmen niet meer dan 'tgeen noodzakelijk is. Eten, ofschoon Geertje hem dringend noodigt, hij doet het bijna niet. De koopwaren die zich nog in zijn negotiekast bevinden, neemt hij er uit, dewijl hij morgen naar stad moet om nieuwen voorraad op te doen. Het pakje bemerkend dat Dorus hem gaf en 'tgeen hij zonder er aan te denken in de kast heeft gesloten - beziet hij den inhoud. 't Zijn aanbevelingsbriefjes voor Bolmans als lid van den raad. - 't Is woar, geen bêter as Bolmans!' doch, een verbaasde trek teekent Harmen's gelaat, nu hij als bij toeval de binnenzij van het papier beziet waarin die briefjes gesloten waren. Die ze d'r ien vouwde het geen arg gehad, dat op 'en afgescheurd stuk grauw pampier wel 'en stuk van 'en adres kan stoan, en Harmen leest er zoo klaar als de dag: Heer Bolmans.... veerhuis.

Zou 't meugelik wêzen? Harmen kan 't niet geleuven. Den Bolmans, zoo'n bovenste mins!

En hij die de briefkes schreef, hij denkt er niet aan, dat de leugen hoe slim ook, toch niet zoo leep as de woarheid is.

Bolmans van 't Hooge Veerhuis slaapt, en 't weerhaantje op den toren staat onbeweeglijk stil.

Bolmans slaapt. Klein Jenneke droomt overluid, dat voader 'et vulle niet sloan mot, went.... 't is nog niet wiezer. - A'j sloapt dan heur ie wel, moar begriepen doe'j 'et niet. - Bolmans slaapt.

Dorus de veerknecht ligt nog wakker op zijn stroozak. De oogen heeft hij toe, maar hij ziet toch. -

Geertje ziet hij, 't oarig pestuurke. Harrejennig! en den kastlooper ziet ie zoo vreemd en afketsend.

Verdekseld! En Knilles de kerresier die de trompet al lang ien de deus het geborgen, heurt ie toch

bloazen, altied toch bloazen:

[p. 152]

‘t Zal dan alêvel met DORUS wel goan.’

A'j den heelen dag buitenshuus bint gewêst dan hei'j t' oavend veul wark. 't Is loat geworden eer Geertje noar bed kan. Nou - nou duut ze 't jekske los, en - as ze al bijkant is uutgekleed, kiek - dan rolt 'r 'en karsepit vlak veur heur voet. Droevig het ze gekeken den heelen oavend, arg droevig; moar nou, nou lacht ze; verdrêjd nou lacht ze: Van zoo'n karsepit kos 'n boom kommen. Dorus had 'em gekniept, 't was 'en roare - 'en oarige jong!

't Is alweer heel vroeg mergen gewêst. Egoal zoo'n bietje bewolkte hemel, moar, ien de locht is 't lauw, zoel en laks geworden. De hond' zin sloaperig en lusten 't êten niet; de katt' loopen gluups of zitten zich eiges te boardlikken. De peerds ien't tuug stoan te schudden met de kop', en de koeibeest'-ien't land loopen af en toe zoo wonder te gallepeeren, en stooten met de horns ien't gres, dat 'r heele plok' in de hugt vliegen.

't Is wonder zoel en lauw. De minsen, alshoon ze nog weinig gedoan hebben, zin loom ien de been', en vuulen zoo'n gloed ien de oajers. A'j noar de boom' kiekt, dan zie'j geen bloodje verruuren - stil, doojelijk stil! - A'j op 't woater van den Rien kiekt, dan is 't zoo glad as 'en spiegel, behalve woar sterke stroom geet, of woar 'en snoek of 'en brêsem - klats! d'r boven uutspringt um te prebieren of 't boven 't woater ook bêter as d'r ien is, went d'r ien is 't ook al zoo laks en zoo lauw. 't Is wonder zoel en drukkend, en veul zin er die geleuven dat er wel gauw een van de fremilie zal starven; en ze zien de begroafenis al, en kriegen zoo'n doodkisterig gevuul, ze kosten ook eiges wel starven.

Harmen Langhuizen die, zooals wij weten, naar de stad moet om nieuwen voorraad voor zijn winkelkast te halen, en over het veer wil dewijl hij aan de Veluw-zijde een boodschap te bestellen heeft, Harmen is het wel aan te zien dat de lauwe dampkring hem inzonderheid drukt al is zijn kast ook schier ledig en de plek waar hij een oogenblik blijft staan, terwijl hij er de kast op zijn wandelstok doet rusten, nog slechts een paar minuten gaans van zijn woning verwijderd. Ja die lauwe lucht drukt hem bijzonder want - hem kwelt nog iets anders. - Weder heeft hij een slapeloozen nacht gehad. En nu: op een paar honderd schreden afstands ligt het veerhuis, en - 't was meer as meuglik dat ienstee van de veerboas eiges, die jong, die veerknecht hum over 't water zou zetten.... Harmen is er bang veur, oakelik bang!

Aan de dijkhelling graast de magere koe van een arme. 't Ventje dat haar hoedt ligt plat op den rug in 't gras te dummelen.

[p. 153]

‘Jungske! wi'j is noar 't veerhuus goan, en zeggen da'k over wil, moar of de veerboas eiges wil kommen umda'k 'm spreken wou!’ roept Harmen den jongen toe.

't Jungske is te laks, en zeit niks.

‘A'j 't doen wilt dan zu'j 'en cent hebben;’ zegt Harmen.

't Ventje licht even het hoofd op, misschien om het lokaas te zien woar ie bij Pieters ien de kommenij vier sukkere ballen veur kriegen kan; moar sukkere ballen zin zoo zuut, en 't is zoo flets; - geen trek ien! - De erms sleet ie um 't heufd; de knie' trekt ie op; zeggen duut ie niks.

Daar luidt de veerbel. Harmen's oog verheldert nu hij eenige seconden later Bolmans in eigen persoon naar buiten komen en langzaam, dood-langzaam met zijn Jenneke aan de hand, het glooiende pad dat van den weg naar het water voert, ziet afgaan.

Vraagt ge wáarom Toon Bolmans nu zelf gaat overhalen terwijl hij een knecht op het veer houdt? Luuster: Jenneke die zoo muu en zoo laks was, had ie beloofd is 'en keer mee te voaren, en - Jenneke te vertrouwen oan Dorus die nog onbedreven op 't woater was, dat kos iens-geheel niet.

‘En ku'j nou niet zien wie gunds oan d' overkant steet te wachten voader?’ vraagt het lieve blondje ‘Nee Jenneke, da's onmeugelik;’ antwoordt de veerman.

‘Moar onze Lieve Heer kan 't wêl zien;’ herneemt het kind na eenige oogenblikken: ‘Onze Lieve

Heer ziet alles; is 't niet voader?’

‘Dat duut Ie;’ zegt Bolmans. - Op dit oogenblik verneemt hij dat er iemand met haastigen tred achter hem aankomt. Snel wendt hij het hoofd, en, als hij bemerkt dat het Geertje's voader is die hem volgt, dan bespeurt gij op Bolmans' meest onveranderlijk aangezicht een ras voorbijgaande ontsteltenis.... Giesteroavond!! en - den Stomp keek zoo iezig!

‘Moar as't nou duuster is voader, kan onze Lieve Heer dan óók zien?’ vraagt Jenneke weder.

‘Dat kan Ie;’ zegt Bolmans afgetrokken, en weet niet of ie den Stomp zal ienwachten of deurgoan.

‘Moar a'k nou 's-oavends achter ien de bedstêj lig en 't heel arg duuster is voader, zou onze Lieve Heer...’

‘Mot niet zoo lang over éen ding proaten Jenneke;’ valt Bolmans het denkende kind zacht bestraffend en haastig in de rede; en dan, als ze verdrietig: ‘Moar voader!’ zegt, dan drukt hij haar kleine hand en fluistert: ‘Stil Jenneke, gij bint 'en engel!’

Jammer dat ie den engel niet heuren wou!

Een goedwillige morgengroet van den kastlooper doet den veerman ruimer ademhalen. Goddank, Geertje het niks geproat, en - as ze zwiegen dan ku'j z'ook kriegen.

‘t Is zoel ien de locht,’ zegt Bolmans, nadat hij den weergroet

[p. 154]

heeft gegeven. ‘k Docht straks nog, docht ik, 't zal Harmen vandoag ook zwoar vallen met zien vracht.’

‘De kast is lég, en êvel ku'j zwoarder vracht hebben;’ zegt de fillezoof. Een oogenblikje later: ‘k Wou oe sprêken Bolmans.’

Sprêken! denkt de veerman; as Geertje toch geproat had, of ook as Dorus met 'en averechtse boodschap dat pekske met pampierkes had gegeven!! - Luid en gemuujzaam:

‘Bestig Harmen, a'k ou in ievers van dienst kan wêzen, dan hei'j 't moar te zeggen; 'en mins mot zien evennoaste ien alles ten dienst zin.’

Harmen blijft staan, legt de hand tegen Bolmans' arm om hem mede tot stilstaan te nopen, en terwijl er inwendige strijd op zijn bleek gelaat is te lezen, zegt hij langzaam:

‘Ou wi'k sprêken Bolmans, umda'j overal as rechtveerdig gekend bint: ou en geen ander.’

Dien oanhef verlocht.... alêvel de oog' van die mins ze keken zoo scharp. Met het hoofd terzij naar het kind: ‘Jenneke, mot êfkes wachten.’

Harmen aarzelt een oogenblik, en dan, als hij zich met de vlakke hand langs het klamme voorhoofd strijkt, dan zegt hij met bevende stem, terwijl hij een doordringenden blik op Bolmans vestigt:

‘Ie kent niet den duuvel ien't hart?’

‘Nee, God bewoare! - da'k 'et zundige woord d'r op nuum;’ roept Bolmans, en laat er op volgen:

‘Loawwe deurgoan, went oan d'overkant stoan ze te wachten.’

De oog' van die mins ze keken asof ie 't op hum had geloajen.

Maar Harmen geeft geen acht op Bolmans' verzoek; hij treedt hem in den weg, en - bijna met den mond aan zijn oor, spreekt hij zacht maar diepdringend:

‘Ikke; ik ken 'em! siends joaren Bolmans, en - die hum van neis weer brengt in mien hart, gij Bolmans hebt 'em ien huus; éen eenig verzuuk: Loat den Giesels vertrekken? 'k Zal oe 't loongeld betoalen!’

Die wending is voor den rechtvaardige even geruststellend als onverwacht.

‘k Heur d'r vreemd van op Harmen;’ zegt hij meelijdend: ‘Zou Dorus misschien verkeerds ien't zin hebben; verkeerds met oe.... Teuntje?’

Teuntje! De veerboas weet eiges hoar noam niet te nuumen. Een siddering doortintelt den arme; 't is nu iets meer dan angst voor zich zelven wat hem sidderen doet: ‘Verkeerds met mien Geertje!’ beeft het op zijn lippen; en dan, dan smeekt hij schier angstig: ‘Toe, loat 'em vertrekken? Gevoarlik kos't worden; 'et mes he'k op zak.’

[p. 155]

Bolmans begriep er niks van, geen spier. ‘Moar,’ denkt hij, en een nare trek speelt er om zijn lippen: ‘moar, as den Harmen gevoarlik veur Dorus wier, dan was ie 't nog meer voor zich eiges. 't

Mes op zak! As ie dat mes tegen Dorus gebruikte dan kos ie wel is van de boan, of ien 't groote pakhuus kommen.... Geertje's voader van de boan!' Luid: 'Kom Harmen, zukke dinger mo'j uut 't heufd zetten; alêvel, dat 'r dinger tussen minsenkunne bestoan dat za'k niet tegensprêken, went de Heere Heere zeit eiges wel ien Ezechiël: 'Ik en zal ze verdelgen ien Mijne wraak.'

'Zeit onze Lieve Heer dat voader?' vraagt een zoet stemmetje ongeloovig aan Bolmans' zijde: 'Ik meinde da'j giesteroavond toen 'k êfkes wakker wier, oan Geertje zei, dat God de liefde is, voader?' Was ze wakker gewêst!!! Wa'j met kinders toch veurzichtig mot wêzen!

'Mot niet overal ien meeprouten Jenneke; kunt nog niet alles begriepen!' zegt Bolmans haastig. - Wat ze anders geheurd het van 'tgeen ie tegen Geertje zei, dat kos Goddank nog geen kwoad.

Moatregels nemen - veur 't vervolg! - 'Kom Harmen, loawwe oanstappen, doar luien ze weer.' En Harmen, die vooraf maar luttel acht op dat kind heeft gegeven, hij ziet haar nu in die heldere blauwe eugskes, en smuuspelt zachtjes: 'Onze Lieve Heer!'

En de mannen spreken niet verder, alleen nog vraagt Harmen: of Bolmans hum t' oavend weer eiges zal overhoalen? - 'O, woarum niet!'

Straks stappen ze in de boot. - 't Is zoel in de lucht; 't is lauw op het water, en - als het kleine meisje over den schuitrand heen in den helderen stroom ziet, dan zegt ze nog: 'Kiek is voader, óok 'en hemel!' Maar de vader zegt: 't Liekt zoo Jenneke, dóar zou'j ien verdrinken!' - Toen werd hij weer stil.

Dorus Giesels mot 'r alêvel 'et ziene van hebben. 't Oarig pestuurke is niet weer ien den bongerd gekommen, en, of die voader dan giesteroavond niet fiks is gewêst of wat anders, kemiek was't ien ielk geval um iemand die'j nooit hadt gezien, zoo ien ens moar te zeggen: Wi'j asteblijf weggoan? Heel kemiek! Nou ie 'en nacht d'r overheer heeft gesloopen, nou mot ie d'r eigenlijk over lachen; verechtig! 't is al heel wonderbaarlik kemiek: Wi'j asteblijf weggoan?

Nou 't schoftuur is, nou zal ie 't prebieren. 't Witte huske woar ze wonen is heel dichtebij, en, mocht de veerbel soms goan, dan is ie, op 'en drefke schuuns den diek over en deur de weies gelooopen, toch bijkant krek zoo gauw as van 't veerhuus oan 't woater.

[p. 156]

Geen twee minuten later kijken een paar zwarte oogen over de gordijntjes van Harmen's vensterke naar binnen.

'Zoo'n jong!' denk Geertje: 'Ge zoudt er puur van schrikken;' en ze laat het plooiijzer rusten woar ze 't mutske veur Zondag heel krek mee ien 't plooi brocht.

Dorus met de hand' as 'en toeter veur de mond: 'Is oe voader ook thuis?'

Geertje met 'en rood van geweld op 't gezicht: 'Voader....? Nee, voader is van mergen noar stad gegoan.' Wat most den Dorus van voader....?

'Da's spietig!' roept Dorus: 'En wanneer kumt ie weerum?'

't Zal wel oavend wêzen;' is Geertje's antwoord; en stil: 'Zou Dorus 't al meinen....?'

Dorus kan de oog' van 't pestuurke niet athouen. Zoo akelik mooi is ze niet; moar lieflik, óok ien 't sprêken, en dan 't pestuurke! En giester zei ze: Wi'j 'en pêpermunje?... Heere bezwieke! al hiew ie d'r niks van, hie zou wel weer 'en pêpermunje lusten. - Nòg ens getoeterd: 'En hoe loat zou 't wêzen as oe voader weer thuis kumt?'

'A'j oan 't veer bint dan zu'j 'em tegen 'en uur of zeuven wel overhoalen;' luidt Geertje's antwoord, en - z'is niks neisgierig, niks niemendal; moar, wàt ie van voader most hebben, dat zou ze toch êtkes wel wete willen. - Met de hand oan 't kinneke: 'Mo'j wat van voader?'

'Nou! en 'en heele boel!' toetert Dorus zóo hard, dat Geertje d'r nòg ens van schrikt en roojer as rood wordt. Arg schrikachtig van mergen! 't Was ook zoo zoel en zoo lauw! - Heel in zich eiges: 'k Wou dat ie is binnekwiem!' Luid: 'A'j 'en unske tabak mot dan kan 'k oe wel helpen.'

Nee, niks geen unskes tabak; moar, 't was zoo kloar as 'en klok dat 't oarig pestuurke niks tegen hum had. Starke neiging kriegt ie um de deur ien te stappen. Alêvel dat zou niet striekt wêzen, went, as 'en voader op 'en darde ploats al verzuukt: Wi'j asteblijf weggoan, dan zou 't wat arg astant zin um in zien eigen gedoei de schoenzool' te zetten. Weer deur den toeter: 'Dank oe! 'k Zal

dan moar wachten!’ En zuutjes: ‘En pêpermunje?’

't Pêper is véur 't glas gebleven, en 't munje is er deur goan.

Wát vraagt ie.... 'en munje! - Geertje keert zich van 't venster af; dàt kan ie begriepen! - alshoon dat 't ook geen kwoad zou wêzen. - Nee, 't was toch alstee frimmeljoar. - Wondere jong! Nou - ze kan toch êfkes noar buute goan; êfkes, um is te heuren.....

‘Verdekseld!’ denkt Dorus: ‘doar kumt ze!’

En Geertje, nu ze zoo'n beetje schuchter naar voren treedt en bij den deurpost blijft staan, nu zegt ze - met de eugskes noar umlêg: ‘Zóo, en wat wou’j dan?’

[p. 157]

‘Ikke.....?’ zegt Dorus met 'en schêve mond: ‘ikke..... hê hê: nog ens zoo'n pêpermunje.’

Ik gleuf niet dat 't Geertje meevelt. ‘Zoo!’ zegt ze langzaam, ‘bij dóarum hier gekomen, en was 't anders niks da’j van voader most hebben?’

Dorus kniept links 'en eugske, tegen 'en jong kind van 'en huusmus die op 't dak zit te piepen umdat ie wel vliegen wil, moar nog bang is dat ie z'n vleugeljes zal brêken. Kerroazie! En - Dorus kumt zoo'n klein bietje dichter bij Geertje; trekt 'en arg schêve mond; en zuutjes: ‘Gij bint oarig, en - ou wi’k hebben, ou en niks anders.’

Die weerlichse veerbel! Wachten mag ie geen oogenblik. Geertje vuult wat op heur wang dat ze van 'en vrênde nog nooit gevuld het. 't Pêpermuntsdeuske, dat ze al uut den zak had toen Dorus 't woord het genuumd, 't deuske is zonder dat ze eiges weet hoe.... van hoar hand in die van Dorus gekomen; en Dorus - al is 't hum ook roar um 't hart - zonder beroad neemt ie zien koers noar 't woater, en - nou ie lupt as 'en hoas, nou dansen de pêpermunjies ien't deuske, en zingen en schrauwen hoe langer hoe gauwer:

‘t Zal dan alêvel met Geertje wel goan!’

Zóo'n oolikkeid het Geertje nog nooit um 't hart gehad. Ze kan't niet loaten um is êfkes noar 't plekske op heur wang te vuulen. Zoo'n jong! zoo'n roare jong! - Hê wa'n benauwdigheid ien de locht; phu! De blauwe vloersteen' zin nat uitgesloagen. 't Brêkt Geertje ook zoo'n bietje de lêjen uut. Van Bolmans het ze't oan voader niet zegge kunnen. Van Dorus....? Nou, da's heel wat anders...! - D'r kos wel is sturm kommen. - Wat zal voader opkieken van zoo'n wondere jong; 'en jong den ie licht nog iensgeheel niet gezien het. - Wat schrauwen de pauw' op Griethof's arf. 't Is best meugelik dat 'r sturm komt, heel best meugelik!

A’j - zooas Bolmans nou - op 'en bank veur 't veerhuus zit te kieken, dan hei’j langs de appelboom' die oan weerskant van den diek stoan, krek 't gezicht op 't witte huuske van Harmen ien de lêgte. Toon Bolmans het er al lang op zitte turen, zitte turen noar 't witte huuske, en, wat ie het kunne zien dat hêt ie gezien, en wat ie niet het kunne zien.... dat het ie tòch gezien.

Mooi sprokhout om 't vuurke mee op te stoken!

As Christenmins is ie verplicht um Harmen te woarschouwen.

As Christenmins!!!

[p. 158]

En - op 't blad van Bolmans' tapkast zit nog 'en valse doalder gespiekerd. 't Is uut den tied van z'n voader, moar ielken dag kan Bolmans 'em zien: den valse doalder! Lang het ie gespatzied deur onneuzele vingers, moar, toen Bolmans' voader hum ien de goat' kreeg, toen was 't gedoan menneke, toen kreeg ie den spieker deur 't lief.... Kiek is 'en valse doalder! - En de valse doalder had nog wel langer ien onneuzele vingers kunne blieven, of ien 'en spoarpötje kunne bewoard wêzen, moar, toen de dag kwiem dat de muntmeister nei geld veur oud, ien't licht zou stellen, toen had ie tòch veur de rooje deur motte kommen. - Gesnoeide doalders; doalders die d'r stempels deur 't geschuuf ien de wereld kwiet waren, en doalders met 'en stuk d'r uut of 'en gat d'r ien; ook die al vroeger den dut kregen en op 'en acht-en-twintig woaren teruggezet, ze woaren toen noar gehalte geschat. 'En valse doalder, of 't ook arger is! Vals, op éen greinje zulver noa. Toch: Een greinje

zulver!

As Christenmins is Bolmans verplicht....! Woarum kiekt ie zoo strak noar de grond? Woarum? 't Greinje zulver ruurt en fluustert: dat 'et niet thuis heurt ien den doalder die vals is.

Best meugelik! moar Geertje mot de ziene wêzen, en kastlooper's Geertje kan toch de vrouw van Bolmans niet worden. Koatje van Bommel! 'En boerenhofstêj! En peerds, en vee, en geld; en oanzien ien't darp; en karkmeister; en lid van de road! 't Greinje mot stil wêzen! Loater, loater as ie't al noar den eis het, dan zal ie luusteren. Ien ielk geval is ie bêter as den Harmen. Die het den duuvel ien't lief; zonder kark of schriftures. Arg, arg zoel en lauw is de locht. 't Drukt op 't heufd, op de borst, overal! Zekerlik sturm!

't Is zeuven uur ien den noamiddag.

Toen 't zes van den toren sloeg, toen ko'j 't karkhoanje, dat pal had gestoan, zien drêjen: nou 'en bietje lienks, dan rechts; gliensteren dat hiew niks over, went de locht was egoal betrokken.

A'j oan 't woater van den Rien sting, dan ko'j zoo af en toe gerimpel op 'et effen woatervlak zien, en - keek ie noar den diek, dan zag ie zoo hier en doar kleine stofwölkskes opgoan. 't Was krek of 't soesde heel in de vert.... Joa, 't soesde. Ien de hooge peppels was't 'en gefledder van de bloai' asof er hoagel ien viel, en de zwoaluws scheerden over woater en wei asof ze ievers anders as ien de locht wouwe wêzen.

De schipper van de turf-oak die giester zien vracht oan 't veer had gelost en nou den heelen dag op 't dek muggen en rook had ligge wegbloazen, de schipper het de zeil' en spullen uut 't ruim

[p. 159]

noar boven gehaald, en, as ie ze ophees, dan was't bij buien 'en gefladder en geklapper, dat ie wark had um boas te blieven.

De veer-oakskes en de gierpunt begosten al zutjesoan te dansen op de gölfkes.

't Was wat meer as 'en labberweind, die oe werm ien't oangezicht bloes. Schuuns over de Vêluwse bargaen, uut 't Noordwest, en tégen den stroom, kwiem de weind al starker en starker oanbloazen.

De schipper van de turf-oak, die hoogerop most, hoalde 't anker oan boord, en - a'j 'em noakeek, dan was ie met bolle zeil', al heel gauw de boakkribbes um.

De keisteenjes - op de grienchoopen bij den afweg noar 't woater - ze begosten te drêjen, en grienzelden over 't wagenspoor heer. De gölfkes wieren groter en groter; ze klotsten tegen 't kribwark en sloegen schuun oan bakboord van de gierpunt. Dorus de veerknecht, zoo pas weer oan wal gekommen, sloeg de iezeren pin' woar booten en gierpunt met touwen en kettings oan vast zoaten, dieper ien de klei, en greep noar zien pet - hoast was ie gevlogen!

't Is zeuven uur ien de noamiddag.

't Liekt al wel negen zoo donker is de locht, alschoon dat 'et niet rêgent, moar:

De sturmweind roast!

Roazen duut ie, schrauwelik roazen. De heujers ien't veld ze kunnen de goavels niet langer regieren en hebben wark um stoand' op de been' te blieven. De hoog geloaje karvracht zwiept gunds en her;

't peerd met de neus oan de borst, trekt wat ie kan, moar, 't giert ien z'n ooren, en 't bloast met geweld tegen zien vracht; de moan' zwieren um den krommen nek. Hu! gilt de weind, en Hört! schrauw de voerman.

De sturmweind roast!

Roazen duut ie; gieren en fluuten. De moeders ien't veld ze kunne niet blieven; 't is of ze 't schrauwen van de kienderkes heuren, van de kienderkes thuis. 't Heufd op zied' en de rok' gespannen um de been' - deur de weind - goan ze met 'en deil van 't mansvolk noar huus toe. Die ligge blieven op den akker, zien de heuj-oppers verstreujen over 't land. 't Krakt en 't knoept ien de wilgen; de hekkes sloan van geweld; de rastering - zwiebt - zwabt - krakt - en sleet veur de grond! Goddank, 't is 'en oogenblik stiller. Is ie goan liggen de sturm....? Um rauwer weer op te stoan!

Doar kumt ie, doar kumt ie! 't Bloast en roast en giert nog starker; de boombloai' fledderen deur de locht; angstig en dooilik sleet de zware veerbel oan d'overkant van 't woater: klieng-kloeng - kling-kloeng - alschoon geen minsenshand heur beruurt; en gunder ien't darp, woar 't riet van de doak'

vliegt, woar 't leemhutje kräkt, en wrakke schorsteen'

[p. 160]

kletteren op pan' en gebint', doar zwiebt ook de karkspiets ien't mulmende hout.... Noar 't hoanje kiekt niemand.

Aan gene zijde der rivier nadert op den veerweg een breede figuur. 't Moet de kastlooper zijn. Harmen is niet gewoon zich om 't weer te bekreunen. Of de tocht hem bang valt, en de vracht hem zwaar drukt of niet, hij houdt zijn geregelden tred. Nu echter kost het hem wel groote inspanning om zijn pad te vervolgen. Met den wind ter rechterzijde in den rug, wordt zijn zwaar geladen kast gedurig door een hevigen aanval van den jagenden stormwind gebeukt. Zooeven was de schok hem bijna te sterk geworden, - 't was de schok die ginds aan de overzijde, den ouden olm door bast en door spint en door merg drong; de schok die het sieraad der vruchtbare Betuwsche weiden, onder wiens breede takken mensch en dier zich zoo gaarne een plekje ter ruste zocht, voor immer vernielde. Harmen heeft een oogenblik met de hand tegen een wilg geleund, doch zich ook spoedig hersteld. Of die stoot de hevigste is geweest, althans hij wankelt later niet meer. Nu heeft hij den oever bereikt en tevens de beide palen waartusschen, in de hoogte, de veerklok met haar somber geklang, het grootsche lied van den storm begeleidt.

Harmen slaat de hand aan de klink van den slingerenden luiketting. Sterker dan zooeven roert de klepel het metaal, daar klinken schellere tonen, en - de stormwind voert ze onverzwakt naar den Betuwschen oever.

Die klank roept den veerbaas.

'Is den Harmen roazend as de weind,' denkt de geroepene, 'en meint ie dat Bolmans zich eiges zal woagen!'

Hein - de veurige knecht - kon't zoo schuins en zoo schots met 't weer niet wêzen, of zonder beroad goeng ie 't roeibootje ien, en hoalde of brocht wie d'r over wou. 'A'j soldoat bint dan mo'j veur geen kogels goan loopen,' zei Hein: 'as God oe zuukt dan kan Ie oe net zoo goed ien de bedstêj as op 't woater kriegien.' Bolmans het altied: Krek zoo, gezeid, en - Krek zoo, dat zeit ie nòg; moar, de meester is méer as de dienoar; en temiddag het ie zoo'n kramp ien't lief gehad, en alêvel: Die twee met mekoar is op 't woater!!

Dorus komt haastig de gelagkamer binnenloopen waar Bolmans voor 't venster staat.

'Boas! kan'k overhoalen met die sturm?' vraagt de veerknecht.

'Woarum niet Dorus.....?'

'Albeneur!' zegt de jongen: 'k Het geen zurg veur mien eiges, went, al bin'k nog zoo mans niet op 't woater, d'r ien zou 't we

[p. 161]

schikken; 'en kat kan ook zwemmen as 't tied van nood is; moar - veur den ander?'

'Ien Gods hand is ielk mins veilig en geburgen, Dorus.'

'Da's woar,' zegt de jongen: 'moar - as den ander ien't woater velt en niet zwemmen kos, dan.....' en Dorus moakt 'en geboar van köpken onder.

'A'j bang bint Dorus, dan zal ikke goan!' zegt de veerbaas met iets minachtends, en zet groote oogen.

Bang!?! da's 'en ding dat ie nooit gezien het. Zonder een woord meer te spreken snelt Dorus ter deure uit; loopt zoo haastig hij kan, schuin tegen den wind in, naar 't veer; sluit de oogen voor de stofwolken die hem gedurig in 't aangezicht jagen, en als hij zoo loopt, dan vindt ie 't kemiek dat ie den kastlooper nou krek ien dit weerke veur 't erste mot overhoalen.

'Wat zal Dorus zeggen....? En wat zal die mins zeggen....?' denkt de jongen: 'Zal ie weer vroagen: Wi'j asteblijf weggoan? Nee, dat zal ie toch niet; en zie, Dorus zal Geertje's voader is netjes over 't woater schipperen, zoo goed asof ie al zin lêven op 't woater gezwabd had. 't Is woar op de Woal het ie ook wel oan 't veer geholpen as de boas of de knecht is ziek was, moar ien zulk weertje toch nooit van z'n lêven. Harrejennig wa'n weind! Moar as ie den kastlooper schoonjes d'r over hoalt, dan zal ie ook wel gemuujzoamer worden. Misschien zal ie dan zeggen: Wi'j asteblijf kommen,

ienstee van: wi'j weggoan. Wi'j kommen! Harrejennig! kommen um Geertje. Lief ding, met ou ens ien't bootje!!

Dorus, met de pet gansch op den neus en over 't achterhoofd getrokken, rukt de ketting-pen waaraan de veerschuit vastligt uit de klei; trekt terwijl hij langs den oever voortgaat het roeibootje een honderd schreden verder stroom-opwaarts - 'da's sekuur, dan het ie geen nood um oan d' overkant te lêg oan wal te kommen; ge kunt 'et met zoo'n weind zoo krek niet fiksieren.' - Nou stapt ie d'r ien; stoot met de roeispoan heel krachtig van wal, en.... 'Doar geet 'et!'

Mins, mins, wa'n gedans en geklots. 't Zou nou wark hebben um ien de moat te blieven, as Knilles de kerresier, van Mulderken's Hanske trompette.

Den kop van 't bootje schuins tegen de golf iengehouden: Krek zoo, Dorus, ge bint al 'en heele prefester. - Pats! - Ge kunt de roeispoan' verdrêjd niet ien't woater kriegen; meint da'j d'r ien zult sloan, klets! dan geet 't op zied en ge sloat ien de locht. Hier geet 't nog zoo'n bietje; moar gunder! wa'n golven! zou 't angstigheid wêzen....? Nee, niks, geen spier. De veerboas op de Woal zei altied: niet tussen de golven as't wêjt, moar schuins d'r deur heer. - Mins, mins, wat sloan ze ien't bootje! Slik nat; en ien d'oogen! Ge mot de oog' êvel los houen jungske!

[p. 162]

'Toch iesdig hoe wiejer noar 't midden. Zoo'n stofrêgen van al 't geschuum! Klats! dat was d'r weer een! Nou ien de hugt, dán ien de lêgt verdrêjd! hier wordt 'et spektoakel! Zou Bolmans eiges overhoalen....? - Bangheid he'k niet; 'k kan zwemmen genog; moar, de kastlooper gunds, mag die zich woagen op 't woater?

'Geertje zeit nee. Nee nee, schrauw't ze, heur! Joa 't is de weind, moar 't liekt krek, of ze nee schrauw't. 'k Zal 't hum afroajen, dien mins met éen hand. Toe Dorus, zit vaster! ge schuift van de bank af. Kan perjen haast niks zien. Rechts sleet de spoan mis; - Allo! overeind! de voet stief tegen de kromhouten oan! Jong, jong, wa'n gezwab! 't Zou toch zoo mekkelik zwemme niet wêzen. - As Geertje 't is wiest! Oarig pestuurke!' - 't Gonst en 't giert, en 't klotst en 't schuimt.... 'God! in Oe hand! geen mins zou 't regieren!'

En - Harmen die de winkelkast tusschen zijn rug en een der palen van de veerbel heeft geklemd, zit op den Veluwschen oever en tuurt er met starren blik naar de hulk die daar rijst en daalt en zwiebelt op de bruisende golven....

'Die d'r ienzit is 'en ander as de veerboas eiges. De zeun van Gijs Giesels....'

't Stormen van den wind kunt ge hooren en zien, maar 't stormen in de borst van dien man met de éene hand dat hoort en dat ziet ge niet, dat hoort en dat ziet maar Een.

En de woedende elementen zingen te zamen een oorverdoovend lied; en het bootje ginds op de golven in het felst van den wind, rijst pijlsnel omhoog, en zinkt dan weer weg in het schuim. Nu komt het dwars voor een golf; zij klotst over 't boord.... 'O God! die erme jong!' - Weer rijst het aakje, weer zinkt het snel. - De man die daar tuurt, rukt zijn armen los uit de riemen der kast; met éen sprong is hij overeind; weer volgt hij met starenden blik het zwirlende vaartuig. Hij bemerkt het niet dat een krachtige windstoot zijn winkelkast ter aarde werpt. Weer komt er een golf dwars aan stuurboord van 't aakje. 't Schuimt nòg eens naar binnen.... 'O Heere! doar geet ie!' En - twee vetleeren schoenen zweept de wind van den wal in den stroom; een bombazijnen wambuis fladdert over den vloed, en - een roestig mes 't welk glijdt uit den zak, zinkt weg in de diepte!

O! dat zijn ontzettende oogeblikken voor haar die angstig is geworden in haar eenzaam vertrek, en, denkend aan haar vader, naar het veer is gesneld, om te zien of hij haast komen mocht.

[p. 163]

Ze heeft niet gedacht dat 't zóo arg op 't woater zou wêzen, zóo vreeselik arg. In den aanvang ontsnapt er geen kreet aan Geertje's lippen nu zij dat schouwspel daarginds met moeite bespiedt. Stijf houdt ze de saamgeperste handen op den hijgenden boezem gedrukt. Haar tanden nijpen heur lippen in bloed.... 'Groote God, help!' is de bee die haar trilt door de ziel, en: 'Helpt minsen, helpt!' is ook in vertwijfeling de kreet die in 't einde haar boezem ontvlucht. Maar, de wind voert die bee

slechts terug naar het veerhuis, en - ook zij snelt erheen.

De veerbaas het niks gezien, niet geweten:.... ‘Watblief.....? M'n lieve Geertje, wat mein ie, 'en ongeluk?’

‘Nee, nee! niet meinen, moar 't is zoo,’ roept het angstige kind. Um Gods wil, Bolmans mot helpen en redden. Bolmans mot meegoan; moar gauw! Geen oogeblik mag ie wachten: ‘Toe, kom dan, vort!’

Maar Bolmans zegt dat Geertje bedoard mot wêzen. Den Dorus kan zwemmen, en heur voader het dukkels gezeid, dat ie in vroeger tied over de Woal kos, hen en weer!

‘Ho, proat niet, wat zou ie met éene hand!’ gilt het meisje, terwijl zij den man bij zijn buis vat: ‘Ik smêk ou, kom helpen?’

Bolmans wil wel meegoan um is te zien of... moar Geertje-lief mot begriepen, as't zóo arg op 't woater is, dat ie dan zich eiges niet woagen mag, ook um zien Jenneke. 't Is zund um den Heer te verzuuken. - Joa, hij ziet 't nou ook, 't is niet te voaren op 't woater; as ie dât had begrepen toen Dorus goeng, dan zou ie 't hum ‘óok nog starker hebbe afgeroajen’; en, als hij zijn hand op haar schouder legt, dan zegt hij weder: ‘Mot altied denken Geertje-lief, dat minsenhulp niks is, moar God is almachtig!’

‘God is almachtig, moar gij bint 'en veinzoard!’ krijt het radelooze kind, terwijl ze zich aan den gloeienden klauw ontruikt die haar op den schouder brandt. En als de stormwind het veinzaard al gillend herhaalt, dan buldert hij voort naar de kerkspits, en rukt er het roestige haantje uit het molmend gebint, en - 't ploft op het kerkhof.

En - snikkend van angst, en hijgend tegen den persenden luchtstroom in, ijlt het trillende meisje de lager liggende weilanden over om het volk te bereiken, dat ze, ofschoon van verre, ontwaarde.

Maar ginds in den vloed?

De man met de éene hand heeft vruchteloos gekampt met de schuimende golven. Hij wist nog.... hij zag nog.... maar toen, toen zag hij niet meer: alleen de huilende storm en het bruisende water hebben hem vluchtig van Geertje's angsten verteld, toen - toen werd het nacht om hem heen. Nog eenmaal zag hij Gods Hemel. Een zucht, en - vaarwel!

[p. 164]

Maar Dorus? Aan 't kentelend bootje heeft hij zich vastgeklemd: ‘Mot niet losloaten jungske a'j beet hebt. Tieds genogt as 't oakje umlêg zinkt. Verdekselde schoen' oan de vuut! Trampen, trampen, hak tegen hak. Foos riemspul, doar goan ze! - Wat ruurt doar veur zwarts? - Onmundige golf, nou ziet ie hoast niks meer.... Nou wêl: 't is 'en mins. 'En mins! Vort, vort dan, en 't bootje adie!’ De saamgeknepen vingers spitst hij terzijde van 't lijf: ‘Da's toch oarigheid - niks kienderachtig! Die golf wou boas wêzen, moar, Dorus is d'r ook nog. Dat zu'k dun spul regieren wil. Hê! da's 'en vervliemde, 'en golf van geweld!’ Nou weet ie van niks meer - d'r onder of boven. - ‘Goddank weer d'r boven, en gunds ziet ie 't zwart nog. Wat worden die kleeren zwoar. Moar, de stroom geet fel op die kribbe oan. Dorus, pak moar weer oajem, geen angstigheid heur.... zie, gunds glimt nog 'en tipke van 't zwart. Vort, vort moar, veuruut, met krachtige sloag'!.... Zoo! Nou kumt ie't op zied, en - doar het ie 't gegrepen!’

Ontzettend wordt nu de strijd van den jongen tegen het verwoede element. Met den zwaren last staat ook hem nu slechts éene hand ten dienste. De krachten dreigen hem te ontzinken. Moed Dorus, moed! Hier bij de krib is de golfslag gebroken.

Hijgend, hijgend, gansch buiten adem, worstelt en kampt hij. ‘Een, twee, drie sloagen nog. Dank, dank goeje God!’ - En zie, doar griept ie de krib en..... doar kruipt ie noar boven.

's-Anderen doags 's-mergens zingen de veugeljes alschoon dat heel veul d'r nestjes kwiet zin, krek asof d'r niks gebeurd is.

Da's oarig van de veugeljes!

In Harmen's witte huuske zingen geen veugeljes, moar 't is 'r tòch oarig. 't Is 'r stillekes, heel stillekes, went, Harmen leit en sloapt ien de bedstêj. De dokter het gezeid dat alle gevoar veurbij is.

Dorus steet bij de toafel; zien heldere oog' stoan wel wat fletser, moar ze kunnen toch kieken noar 't oarig pestuurke dat gunds bij den heerd oan 't koken van lijnpappen is.

En as ie nog kiekt dan ruurt zich de mins ien de bedstêj, en fluustert heel zacht: 'Giesels, kom asteblief hier?'

KOM ASTEBLIEF HIER! Doar hei'j't al. Da's 'en andere prédekoasie as van twee doag' gelêjen: Wi'j asteblief weggoan? Zacht: 'Hier Langhuuzen, hier bin'k. Zeg, vuul j'oe wat bêter?'

'En boel bêter, 'en heele boel bêter!' is Harmen's bescheid, ofschoon het hem duidelijk is aan te zien dat hij het leven wel zwaar heeft gehaald; en weder fluistert hij mat: 'Giesels, gêf mien oe hand?'

En Dorus' hand rust in die van Harmen Stomp.

[p. 165]

Da's wonderlik: Harmen zeit niks, en Dorus kan ook niks zeggen; 't is krek asof die zachte handdruk van Harmen hum de troan' noar de ooglee parst. 't Is wonderlik: Geertje steet ook bij de bedstêj, moar Geertje zeit ook niks, en Harmen het ook troan' ien de oogen. As ie giesteroavend ien't woater zóo flets en wêk um 't hart was gewêst as nou, dan zou ie met Harmen veur de snoek' zin geroakt.... 'Watblief?...'

Weer heurt ie gefluuster: 'Dank, dank oe Giesels!'

Die weerlichse troan'!

En Geertje, den heelen nacht is ze angstig en hulpzaam gewêst, moar nou, nou voader zoo sprêkt, nou snikt ze van blijdschap, en weer, en nog ens: 'Dank, dank oe Giesels!'

'Nee, da's noarigheid!' denkt Dorus: 'Ien ielk geval is 't rogge um weit gewêst. Den Harmen met zien éene hand het hum wille redden, nou hethij 't Harmen gedoan.' Schijnbaar luchtig zegt hij nu luid: 'A'j danken wilt Harmen, dan mo'j deur de bedstêjplanken noar Boven zien, moar zóoveul is zeker: as Den Boven 't medalje veur drenkelings gift, dan is 't veur Harmen, en Dorus kan toezien.' Verdrêjd! wat drukt ie de hand. Die dekselse troan'!

't Is doar oarig ien 't kamerke.

De minsen d'r buuten die geen schoai oan eigen huus of dak kregen, ze hebben 'en boel te proaten. Ze kunnen 't over 't geval met den kastlooper niet eens worden. Bolmans van 't veer het gezeid, dat 't met den Harmen al 's-mergens niet riechtig gewêst was. Hie had van 'en mes gesproken; heel oakelik van 'en mes op zak, en - ge kos't niet weten: zich eiges willen verdoen!?' 't Was altied 'en mins buuten God gewêst. Hie, Bolmans, is nog noar 't veer gelooopen um te helpen as 't wêzen kos. Toen Dorus goeng, toen had ie hum nog gezeid, dat God verzuuken zundig was - dat kos Geertje getuugen; tegen heur het ie dat óok gezeid. 'Moar, zooveul is zeker,' het ie ook nog gezeid, 'as ikke lid van de Road was, dan zou'k 'en gebooi gêven um bij sturmweer niet over te hoalen.'

Den Bolmans wiest toch altied meer as 'en ander; zoo'n gebooi zou goed wêzen. Joa, lid mot ie worden!

Kiek, en meeliedend is ie ook: doar geet ie noar 't witte huusken umeiges te vroagen hoe 't met den kastlooper geet. Niks grutsig!

En de veerbaas vervolgt zijn weg naar 't aangeduide erf; en als de karkmeister veurbij 'et karkhof geet woar 't weerhoanje ien de brandnêtels en diestels leit, dan proat ie bij zich eiges: 't Mot gauw gereperierd worden.'

Nu treedt hij het huisje binnen, maar - er zijn er toch die weten dat het haantje in 't molmig gebint verroest en verguld was. 't Vuur onder de smêjige lijnpap 't knettert hum tegen: Doe vein-

[p. 166]

zoard! Geertje's oogen zoo helder en kloar, ze blinken: Doe veinzoard! en alles, alles wat ien't kämerken is schrauwte roazend: Doe veinzoard!

Bolmans wunste alles ten beste, en keert noar zien arf toe.

Omstreeks zes maanden zijn er verlopen.

't Is helder vriezend weerke, en 't gelui van de karksklökskes zeit oe dat 't Zondag-mergen is. Gunds bij 't roodsteenen huus oan den diek, mowwe wêzen. 't Is de darps-kommenij, woar 't

jungske die de koei huuje zien sukkere ballen hoalt. Pieters die er dartig joar boas was gewêst, is veur twee moand gesturven, en sinds dien tied is 't winkelhuus propertjes opgeknaapt.

't Zal acht uur halfnegen zin gewêst, toen 'en kerreke dat van de Woalkant kwiem, veur 't huus het stilgehouden. Dorus Giesels heit oan 'en oudachtig lillik mins met kromme been' de hand gegeven; het hum uut 't kerreke geholpen, en: 'Dag voader,' gezeid. - In zien wêzen leek Dorus onmundig veul op die mins. - Toen het ie gegoecheld met 'en jong en twee dern die ook nog ien't kerreke hadde gezeuten, en voorders zin ze soam, krek as heur voader die met Dorus veuruut liep, noar binne gegoan.

In de groote kamer van het winkelhuus zit Harmen Langhuizen bij de potkachel. 't Lijkt wel of Harmen sedert wij hem voor de eerste maal zagen, een paar jaren ouder is geworden, maar toch, er is meer kleur op zijn wangen.

Daar wordt de kamerdeur geopend.

Zie, hoe een doodelijk wit Harmen's blos voor een wijle vervangt. Aanstonds staat hij op. Met den stomp van zijn rechterarm achter den rug verscholen, treedt hij den binnenkomende tegemoet en reikt hem de hand - de hand waarmee hij zich behelpen leerde; en dan, dan zegt hij op minzamen toon: 'Gijs Giesels, hoe geet 'et?'

'Goed Harmen; en gij?' is het weerwoord.

't Is lange joar' gelêjen, Giesels, da'k ou niet gezien heb,' zegt Harmen: 'Goa zitten.... en dat onze kienders....' hier stokt hij.

'Joa krek, onze kienders;' herhaalt de vreemde; ziet naar den grond; weet met zien handen geen road, en sleet z'op den rug.

En - niet een is er ien huus die begriep dat zóo'n erste ontmoeting van twee gevoaders niks alledoags is. Die 't niet begriepen die hebben d'r niet mee van noode. Harmen zeit nòg ens: 'Giesels, goa zitten.'

[p. 167]

En bij de toafel is 't 'en gegoechel van veul niet genogt. Kan 't wel anders: Dorus' bruur en zusters kommen brulloft houen, en Geertje kennen ze al, went z'is 'en dag met Dorus bij heur oan de Woalkant ien voader's huus gewêst. - Wa'n mooi merrenos bluumke het Geertje um 't oarig pestuurke - zooas Dorus dat nuumt - en wa'n bezonder groacelik mutske het Geertje op 't heufd; en wat is 't hier alles mooi opgetuugd met dat vlagdoek, en 't zulver- en goud- en rood pampier tussen die dennetekskes. Heere minsen! en wa'n breudjes! en krientenbreudjes! en wa'n mooie bruugomspiep, heelegoar met roodgruune lientjes d'r um! En is dát alêvel oe voader, Geertje....? 'Dag boas Langhuuzen, we kumt de boel hier is opscheppen heur.'

'Dat zal me plezier wêzen,' zegt Harmen: 'Mot nou moar toetasten.' - 'En klein bietje loater zacht tot Dorus' voader: 'k Het veul oan oe jong te danken, Giesels; 't is 'en wondere jong, moar 'en bovenste beste!'

Gijs Giesels het wark met zien breudje. - Te danken! 'Joa krek, krek dat is ie.'

Gunds bij de toafel geet 'en gelach op. Geertje kriegt 'en kleur as 'en meikars. Hendrik - Dorus' bruur - het gepleegd: 'Geertje zeg, wóar bi'j met de kars-pit geblieven?'

't Ét en drinkt en lacht ien de koamer. De voaders proaten niet veul moar ze kunnen nog is êfkes rooken; de kark is heel dichtebij.

Moar zie - buuten op den diek doar loopen ze al: de mansluu met de hand' ien de zak' en de vrouwluu met de stoof onder d'r zwarte mantels uut. De neië winkelier mag met z'n Geertje niet te loat kommen. Allo, véuruut dan!

En bij de karkdeur onder de lindes, doar stoan de mansluu - noar gewoonte - nog te rooken en te proaten totdat meester oan 't kloktouw geet trekken. Ze meinen dat den Dorus 't moar oarig met Geertje getroffen het. Ze hebben allemoal wel gedocht dat den Harmen van klienktum onder ien de loai van de kast had zitten: veur Geertje en Dorus het ie 't winkelhuus kunne koopen en stillekes geet ie bij heur ienwonen. - Dat zoo'n oarige dern in zoo'n lillikke jong zenie kos kriegten! moar zóoveul is zeker: 't is 'en kloeke rejoale jong, en zóoveul is ook zeker: heur voader het ie 't lêven

gered. - 'En mins mot deur bepruuving moar wies worden. Sedert kumt Harmen trouw ien de kark, en veul hebben 't gezien: dat 'tOnze Voader en de Tien gebooi bij hum, ten weerskant van 't kammenet, ien mooie liest' oan den muur hangen.

't Wordt vol ien't karkske, heel vol. Zoo'n trouwerij is nog is wat anders as anders. Ien de karkmeistersbank blijft éene ploats lêg. - Kumt Bolmans dan niet? - Stil asteblief: De veerman - die ook lid van de road wier, alschoon dat Harmen geen briefkes

[p. 168]

bezurgde - de veerboas-karkmeister kon niet kommen: 't Bleike blonde Jenneke is siends 'en heelen tied, arg, arg bleik en moager geworden; proaten mot ze zoo wies as en mins van twientig joar. Ze zeggen dat 't wel niet lang meer zal duren. De veerboas mot den heelen tied oan d'r bedje zitten en somtieds as roadeloos wêzen. Da's vremd van zoo'n vroom mins, zoo'n vroom mins most alêvel..... Stil, stil dan; mot ien de kark oan ou zelf prakkezieren.

't Is ook woar, en den Bolmans is anders zoo'n bovenste mins! Godzal 't wel weten.

Dat trouwen is toch moar 'en oogenblikke wark. Kemiek dat ze allebei met troan' ien de oog' stoon.

't Zal toch 't rechte wel wêzen....? - Mins! a'j is vuulen kos hoe die hand' mekoar drukten!

En de veurmoalige kastlooper met die vremde lillikke mins oan zien lienkerkant, kiek, ze zingen uut 't eigeste buukske met z'n beiën - 't buukske van moeder Geertje - en, ku'j't begriepen, de erste die kort gelêje oan God noch zaligheid docht, nou zingt ie met d'oog' duk noar Boven, en hard da'j 'm buuten wel heuren kunt, het dank- en het loflied den Heere.

Hebben de minsen hum niet gekend.... God kende hum zeker.

Nou is't uut. 't Geet alles veur de jonggetrouwden zoo'n bietje op zied. D'r zin d'r ook veul die êfkes 't hoar onder de pet loate kieken. - 't Is oarig da'j nou zoo weet dat 't man en vrouw is; heel heel oarig, moar 't meist voor Dorus en Geertje.

Alles ziet er buuten veur 't jonge poar dan ook zoo glansachtig uut. Hoe kunnen ze meinen dat 't koud in de locht is! Werm is 't vanbinnen, en, werm zal 't wel blieden.

t' Oavend is't brulloft ien Harmen's achterhuus. 't Jongvolk het schik genogt in d'r lêven. De been' kommen ook van den vloer. Knilles, de kerresier, blaast dat ie gedurig zoo rood as 'en kalkoensen haan wordt, en, as ie van Mulderken's Hanske bloast - woar j'ook al op walsen kunt - dan, dan drukt er den Dorus zijn wiefken oan 't hart: dan kust ie haar vlak op 't mollige snuutje; dan fluustren die twee nog zoo'n bietje op zich eiges; en joa: 'Joa die karsepit - verechtig ze het hum bewoerd, en tegen de leinte dan zal z'em goan poten.'